

Брой 2 (1909)

Февруари 2015

Година LVI, ISSN-0205-0943

Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на БТС

120 години
организиран
туризъм:

**Първите
кълнове**

на стр. 5

Оцеляване в планината

Мальовица - 25-29 март

На
страница
24

**при
зимни условия**

Златното момче на България с европейска титла от Швейцария

Станимир Беломъжев / Тачо/

Най-добрият български ски ориентировач Станимир Беломъжев спечели европейската титла в спринта в Швейцария. В жестока конкуренция на 54 елитни представители на 15 страни, между които Швеция, Норвегия, Финландия, Русия и Швейцария, златното момче на България из-

превари убедително втория Ойвинд Ватердал (Норвегия) с 12 секунди и третия Андрей Ламов (Русия) с 14 секунди. Това е третата европейска титла, която Беломъжев печели, след спринта в Латвия през 2013 и дългата дистанция в Тюмен, Русия на миналогодишния шампионат

Загадките на Перу: Очакваното и неочакваното от една екскурзия

На стр. 19

НИКОЛАЙ ОВЧАРОВ
В АФРИКА -
СРЕД ЛЪВОВЕ И СЕНКИ
НА ПРЕДЦИТЕ

Стр. 21

Предизвикателства:

**10-те Планински
Първенци**

Черни връх

На стр. 16-17

100 НТО:

**Резерват
„Сребърна“
- птичата
гордост на
България**

на стр. 9

СПОРТ

ТОТО

В открит диалог се превърна поредната среща с туристическия актив от Северозападна България. Тя се проведе на 23 януари в една от образцовите бази на Съюза - Туристически дом "Кайлъка" в Плевен, собственост на ТД "Кайлъшка долина". В продължение на повече от четири часа председатели и секретари на туристически дружества от Лом, Видин, Вършец, Враца, Ловеч, Троян, Горна Оряховица и др. обсъждаха важни за Съюза въпроси и направиха ценни предложения.

Във фокуса на дискусията беше не само реализирането на Програмата на БТС за 120-годишнината на организираното туристическо движение, но и използването на тази годишнина като възможност Съюзът да се реформира и да стане отново съюз. Споделено беше мнение за необходимостта от оперативно ръководство за реализирането на програмата за 120 г., както и специално перо в бюджета на БТС за реализиране на тази програма. Предложени бяха и нови идеи, които да бъдат включени в нея, като например организирането на изложба за туристическото движение от създаването му досега, като се използват документи, архивни материали, снимки и др.

Среща с туристическия актив от Северозападна България

Рекламната кампания за популяризирането на 120-годишнината и партньорството с медиите също беше в дневния ред на присъстващите. Изразена беше необходимостта от по-активно рекламиране на БТС и кампанията за 120-годишнината чрез изработването на листовки, флаери и др. рекламни материали, които да се предоставят на дружествата и на обществеността.

По време на дискусията отново бе поставен въпроса за работата с младите хора, като най-важното условие за бъдещето на Съюза. Споделени бяха трудностите, които създава Наредба №2 за работата с учащите се. Дискутирани бяха и съдържанието, и атрактивността на туристическите прояви като предпоставка за привличането им в туристическите редици.

В хода на разговорите присъстващите засегнаха и други въпроси като възможностите за финансиране на туристическата дейност чрез европрограмите от новия програмен период. Изразено беше становище, че е необходимо обучение по програмите, както и предоставяне на информация за отворените проекти на страниците на в. "Ехо".

Стана дума и за необходимостта от свежи идеи за проекти и подходящи партньори.

Не бяха подминати и въпросите, свързани с кадрите в системата на БТС, състоянието на базата, а така също и за необходимостта от експертна помощ на туристическите дружества, за да може БТС да бъде техен помощник. Изразено бе становище за учебните центрове

на БТС и подготовката на туристически кадри в тях.

Дискутирана беше и необходимостта от осъществяване на връзка на БТС с различните министерства, в това число и с Министерството на здравеопазването, тъй като туризмът трябва да се разглежда и в контекста на превантивното здравеопазване.

Присъстващите поставиха и конкретни искания - като например БТС да подмogne изграждането на две стаи в училището в с.Игнатица.

Сериозни дебати бяха направени и по отношение на вестник "Ехо". Дискутирани бяха мястото и отговорностите на туристическите дружества в неговото поддържане и списване. В открит разговор присъстващите поставиха и своите изисквания към съюзното издание, така че то да бъде на висотата на очакванията на туристите и да се превърне в тяхна необходимост. Направени бяха ценни предложения не само по отношение на тематиката на вестника, но и по отношение на самата философия на изданието. Споделено бе, че вестникът трябва да стане необходим, да бъде административен вестник на организацията и да отразява всичко, което се случва в него, но и да бъде полезен за туристите.

В заключение председателят на БТС Алексей Стоев заяви, че успоредно с реализирането на Програмата за 120-годишнината, целта е затягане на редиците - "за да може Съюзът да излезе като публичен орган и да заяви пред другите страни своите искания. Държавата да разбере, че БТС се нуждае от помощ, за да си свърши добре работата. За целта да се намери подходяща форма - не да му се дават пари даром, а заради дейността, която така или иначе осъществява."

Той благодари на всички за присъствието и затова, че бяха пряма и подчерта, че такъв трябва да бъде духът на тези събирания, духът на нашия Съюз. Защото планинарството е свобода.

„Ехо“

ТД "ЕДЕЛВАЙС" ГР.ЛОЗНИЦА

ул. "Васил Левски" № 6, Булстат 116563624
ТЕЛ: 08475/ 25-51 МОБ. ТЕЛ:0882 /966430 email : lz_edelvais@abv.bg
0885 / 919674

ПОКАНА

Управителният съвет на сдружение "Туристическо дружество Еделвайс" гр.Лозница,област Разград на основание чл.26 от ЗЮЛНЦ и чл.15 ал.1 от Устава на дружеството свиква Общо събрание на 31 Март 2015 година от 18.00 часа в Заседателната зала на Общинска администрация гр.Лозница,област Разград , улица "Васил Левски" № 6

при следния дневен ред:

1. Отчетен доклад на УС за 2014 г.
2. Отчет на Инспекторатът / Контролен съвет / за 2014 г
3. Утвърждаване на нови членове на дружеството
4. Избор на нов УС и председател на УС
5. Избор на нов Инспекторат/Контролен съвет/ и председател на КС
6. Избор на делегат за Общото събрание на сдружение "БТС"
7. Разни

При липса на кворум на основание чл.27 от ЗЮЛНЦ и чл. 15 ал.5 от Устава на дружеството събранието ще се проведе същият ден в 19.00 часа на същото място и при същият дневен ред , независимо от броя на присъстващите членове на сдружението.

гр.Лозница, 22.Януари.2015 година
УС НА ТД "ЕДЕЛВАЙС" ГР.ЛОЗНИЦА

БЪЛГАРСКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИЯ СЪЮЗ НА ВАКАНЦИЯ & СПА ЕКСПО

За поредна година Българският туристически съюз ще участва във „ВАКАНЦИЯ & СПА ЕКСПО“. Туристическото изложение ще се проведе от 12 до 14 февруари 2015 г.в Интер Експо център, София. Щандът на БТС е под № 60. Акцентът му тази година е 120-годишнината на организираното туристическо движение в България.

„ВАКАНЦИЯ & СПА ЕКСПО се провежда под егидата на Министерството на туризма и в партньорство с браншовите организации и Столична община.

В него участват Национални туристически организа-

ции,туроператори, пътнически агенции, хотели, балнеологични курорти и спа центрове, общини, компании за детски туризъм, голф, винен и алтернативен туризъм, професионални учебни заведения, хотелско и спа оборудване и др.

Форматът, в който се провежда, позволява да се представят разнообразни туристически продукти, програми и оферти пред професионалисти и широката публика, както и възможности за полезни бизнес контакти между изложителите.

СТАНИМИР БЕЛОМЪЖЕВ с пълен комплект медали от европейското първенство по ски-ориентиране в Швейцария

Най-добрият български ски-ориентировач Станмир Беломъжев спечели европейската титла в **спринта** в Швейцария. В жестоката конкуренция на 54 елитни представители на 15 страни, между които Швеция, Норвегия, Финландия, Русия и Швейцария, златното момче на България изпревари убедително втория Ойвинд Ватердал (Норвегия) с 12 секунди и третия Андрей Ламов (Русия) с 14 секунди. Това е третата европейска титла, която Беломъжев печели, след спринта в Латвия през 2013-а и дългата дистанция в Тюмен, Русия, на миналогодишния шампионат.

Тачо, както е известен троянският талант, направи и едно лично постижение, като спечели бронзов медал на **средната дистанция**. Шампион стана Андрей Ламов, а Андреас Холмберг от Швейцария зае второто място.

В **дългата дистанция** Беломъжев отново се изкачи на подиума, след като зае 6-о място.

Смесената спринтова щафета е най-динамичната и емоционална надпревара, при която последователно съотборниците жена и мъж преодоляват по три спринтови маршрута. На старт застанаха 26 отбора, като под номер две за България се състезаваха миналогодишните европейски вице-шампиони Антония Григорова и Станмир Беломъжев. Лидерите се сменяха буквално на всяка от контролните точки. На първата смяна дамата в нашия тандем предаде първа, на 6 и 9 секунди от представителките на Чехия и Финландия. Станмир предаде втори, отстъпвайки с 11 секунди на представителя на Норвегия. След това Антония допусна изпреварване от шест конкурентки и изоставане от 81 секунди. Втория си кръг Станмир завърши трети, като намали изоставането от водача Норвегия на 69 секунди. Антония намали изоставането на 41 секунди и предаде пета за последния маршрут на Станмир, който успя да стопи разликата до 34 секунди от щафетата на Швеция, изпреварвайки с 2 секунди по фи-

СМЕСЕНАТА НИ ЩАФЕТА за четвърта поредна година с медал от голямо първенство

налната права представителя на Норвегия. Така официалното класиране до шесто място бе следното: 1. Швеция, 2. България, 3. Норвегия, 4. Русия, 5. Финландия, 6. Швейцария.

Тандемът Антония Григорова

- Станмир Беломъжев печели за четвърти пореден път медал от спринтови щафети през последните години: 2012 бронз от ЕП Украйна, 2013 бронз от СП в Казахстан, 2014 сребро от ЕП Русия. Нека им пожелаем да

развият тенденцията към злато на предстоящите стартове в Норвегия, където в средата на февруари ще се проведе световното първенство по ски-ориентиране.

Старши треньор на българ-

ските национални отбори по ски-ориентиране е Иван Беломъжев – баща на Станмир, който е неотлъчно до него в успехите му като юноша, младеж и мъж. Беломъжев – старши, играе ролята на треньор, шофьор, готвач, масажист, психолог и приятел, но най-вече на отличен ваксмайстор, който сам, за завист на щабовите на скандинавските и руските ски-ориентировачи, подготвя безупречни ски на своите състезатели. В безсънните нощи преди всеки старт Ванче прекарва часове в подготовката на няколко чифта ски, от които на тестовете сутринта се избира най-добрият. Останалото вече зависи от ръцете, краката и умовете на неговите състезатели, а щом печелят медали, значи работата е свършена отлично.

Константин КОЙНОВ

По стъпките на Свети Иван Рилски

В рубриката този път ви представяме един интересен маршрут, предоставен от ТД „Осогово“ – Кюстендил

Прашната съкровищница на миналото ни крие безценни легенди и предания, съхраняващи онази забравена или чезнеща история на народа български. Земите, по които крачим днес, са пропити с мъките и страданията на героичните наши предци. Техните дела, увековечени, са съхранени в хилядите митични истории, които ние сме длъжни да съхраним.

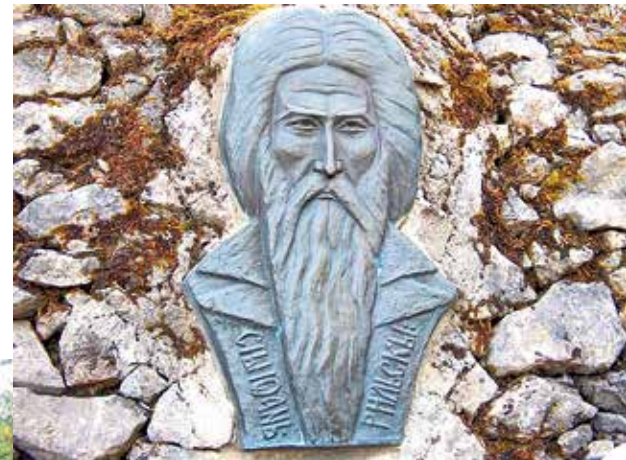
Искам да ви разкажа за няколко любими маршрута на туристите от ТД „Осогово“ гр. Кюстендил, свързани със Св. Иван Рилски.

Свети Иван Рилски или Йоан Рилски Чудотворец (876-946) е най-известният български светец, покровител на българския народ, патрон и основател на Рилския манастир. Над с. Гърбино-Кюстендилско, има пещера, за която се твърди, че е обитавана от Светеца.

НАЧАЛОТО НА ПЪРВИЯ МАРШРУТ ЗАПОЧВА ОТ СПИРКА „КАРИЕРАТА“ НА ЖП ЛИНИЯТА СОФИЯ - КЮСТЕНДИЛ

Трябва да минете през самата кариера и да следвате жълтата маркировка. След около 5 километра в местността „Светата вода“, между венец от скали до пещерата на Свети Иван Рилски води стар римски път, обраснал, но запазен. Според преданието тази пещера е обитавал Свети Иван Рилски, след като е напуснал родното си село Скрино. Когато е бил на 25-годишна възраст, родителите му умират. Той решава да раздаде наследството си на по-бедни и болни хора и напуска село Скрино, в което е бил овчар. Обикаля из пустите места и манастирите около Струма и Витоша. Най-напред се спира при Земенския пролом на р. Струма. Неподправен е възторгът от тихия шепот на реката, от чудния мирис на люляците, обвили склоновете на Земенския пролом, от гордия крясък на орлите и от незабравимото героично минало. В пещерата има врязан надпис, „Отче Йоане, помози и спаси“, който датира от около XII в.

След като си отдъхнете и запалите по свещичка в пещерата, пътеката продължава около 30 минути и от дъбовата гора излизате на панорамна скална площадка, наречена „Иванов камък“. Гледката е невероятна. Тук природата е била толкова щедра на форми, че за посетителя е нужно да съзерцава с дни природните чудеса, представени

преди Великата Рилска обител

от скални откоси с височина от 60-80 м, скални ниши, водопади, пирамиди, за да може да възприеме богатството на форми. И всичко това е събрано на едно малко разстояние, в един малък рай на нашата красива родина.

След като се полюбувате на красивите гледки по добре маркираната с жълта боя пътека след около още 50 минути сте

ПРЕД ПОРТИТЕ НА ЗЕМЕНСКИЯ Манастир

Той датира още от 11-и век и е един от малкото оцелели паметници на българската средновековна архитектура, строителство и стенопис. Бил е разрушаван, опожаряван и отново възстановяван неведнъж. Забележителното е, че църквата с ценните стенописи е оцелявала повече от 9 века и днес цялото цър-

ковно-архитектурно богатство може да се види непокътнато, така както е било в самото му създаване. Манастирът се намира на 30 минути от гр. Земен, където след преход от общо 5 часа нашата разходка завършва, обещавайки си да се върнем тук отново.

ВТОРИЯТ ИНТЕРЕСЕН И ПРЕПОРЪЧВАН ОТ НАС, ТУРИСТИТЕ ОТ ТД „ОСОГОВО“ ГР.

КЮСТЕНДИЛ, МАРШРУТ ЗАПОЧВА ОТ ЦЕНТЪРА НА СЕЛО ПАСТУХ

Кюстендилско, намиращо се на пътя между Кюстендил и Бобошево. Маркираната с жълта боя пътека започва от механа „Пастух“ в посока кметството на селото. Навлиза се в борова гора и по стръмна пътека след около 2 часа се стига до ловджийски фургон, където може да си

отдъхнете. От там след 50 метра трябва да завиете вляво. След около 15-20 минути ще стигнете уникално дърво - цер на 600 години. Огромното и величествено дърво е с обиколка около 9 м, височина -19 м, а площта на короната му е над 600 кв. м. Клоните му се спускат към земята и като пипала на октопод се извиват нагоре. Наслаждавайки се на тишината, спокойствието и енергията на дървото само на 1 час път от него се намира Руенският манастир „Св. Йоан Рилски“, зад чиито стени се крият множество предания, свързани с тайствената личност. От манастира по живописна пътека се стига до пещерата, в която според преданието е живял Светецът. Малко след нея, в източна посока, пътеката продължава до голям метален кръст, поставен върху скала, извираща се почти над пътя, и от която се разкрива обгледна панорамна гледка. Кръстът обозначава мястото, от което според преданието една девица с име Косана се е хвърлила, за да се спаси от гонещите я турци. Недалече на запад от манастира се намира и Светата вода – манастирското аязмо. Село Скрино, където и свършва нашата разходка, е само на 50 минути път. През пролетта, когато цялата планина е осеяна с червени божури, ви препоръчваме и вие да посетите това място.

Чудните кътчета ни карат все по-често да се връщаме при тях, тъй като и най-доброто описание не може да даде представа за онези несравними гледки, запечатани за векове.

Автор: Силвия Михова – секретар на ТД „Осогово“

Първият подтик на организирани туристически прояви в България е дал Алеко Константинов. След завръщането си от Русия той често е излизал с любители на българската природа до Витоша, Искърския пролом и софийските манастири, където се наслаждавали на планинските красоти и прекарвали весело в старите обители и вековни гори.

През юли 1889 година Алеко Константинов предприема излет до витошкия първенец Черни връх заедно с Никола Тантилов. Маршрутът на излета бил начертан по руската триверстова карта: София – Горубляне – Германският манастир /в Лозенската планина/ – Панчарево – Кокалянският манастир /в Плана планина/ – с. Железница – Черни връх – Владая – Княжево – София.

„УРВИЧ-КЛУБ“ – ПРЕДШЕСТВЕНИК НА Организираното туристическо движение

В живописната местност Урвич Алеко спрял за отдих. Тук приказвал с местни планинци, чул предания и видял останки от стара крепост. Възхитен от красотите на историческата местност, той решава да основе туристически клуб по образец на алпийските клубове и решил неговото име да бъде „Урвич-клуб“.

На 11 май 1890 г. – деня на Кирил и Методий, когато природата „бличала живот и младост“, Алеко Константинов повел към Урвич – „царството на незабравките“, членовете на новосъздадения „Урвич-клуб“. Първоначално клубът е бил седемчленен кръжок към дружество „Славянска беседа“ в състав: Алеко Константинов, Николай Николаев – диригент, Само Я. Захей – словак, Богдан Прошек – чех, инж. Иван Ловрич – хърватин, Шимачек – чех, и Никола Тантилов. Към тях впоследствие се присъединили и други любители на красивата българска природа. Всяка година на празника на Кирил и Методий и на петдесетница „Урвич-клуб“ уреждал излети до м. Урвич и Урвичкия /Кокалянския / манастир. По време на излета някои „урвичци“, както се наричали членовете на клуба, се възкачили до най-високия връх на Плана планина – Манастирище /1338 м/, на който всяка година в началото на юли от незапомнени времена става събор на жителите от околните села Железница, Кокаляне, Плана,

Първите кълнове

Панчарево, Окол. Излетниците обхождали местността Урвич край река Искър и тук прекарвали приятни часове сред развалините на старата крепост.

Предшественикът на организираното туристическо движение Алековият „Урвич-клуб“ просъществувал 7 години.

АЛЕКОВИЯТ ЧЕРНОВРЪШКИ КЛУБ

На 12/23 август 1895 г. в софийския вестник „Знаме“ излиза Алековата оригинална „Покана“, с която се призовават софийските любители на българската природа да се изкачат на 27 август /9 септември/ нов стил/ на Черни връх, за да се основе клуб на българските туристи.

„Ползата от такъв клуб е очевидна: членовете му, сгрупирани в дружества, ще поддържат и възбуждат взаимна любов

към обиколки на живописните местности на България; ще се запознават със страната; ще правят описания на разходките и местностите; между членовете, без съмнение, ще има научно подготвени, за да могат да изследват флората, фауната и минералните богатства, етнографията, геологията, географията; ще се държат сказки за български и иностранны интересни пътувания, за да се възбуждат съревнование и надпреварване между членовете; клубът може да дава сведения и да бъде полезен на тях, които желаят да посетят някои местности, за да добият право и те да станат членове на клуба; като се усили може да има свой орган, в който ще се описват пътуванията и изследванията на членовете му и ще се пропагандира отварянето на клонове или отделни такива клубове и из други градове на България. Клубът ще може да

препоръчва на правителството някои мерки за улесняване на пътуванията и предупреждения на заблуждаванията из непреходими и непристъпни места. Ще се устройват конкурси, общи разходки и пр.

Успехът на първия излет до Черни връх бил неочакван. Масово до витошкия първенец по няколко пътеки през селата Драгалевци, Симеоново, Бистрица и Княжево се изкачили около 300 души.

НА ВЪРХА БИЛО РЕШЕНО ДА СЕ УЧРЕДИ ТУРИСТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО.

Четири дни след излета Алеко Константинов отпечатал във в. „Знаме“ /31 август стар стил, 1895 г./ прочутия фейлетон, озаглавен „Невероятно, наистина, но факт 300 души на Черни връх“, в който описва излета на софиянци.

Най-важната последица на Алековия черновръшки излет била създаването на туристическо дружество с председател Иван Вазов и секретар Алеко Константинов. В своя пътепис за Черни връх Алеко заявява: „Началото е неимоверно бляско“. Като описва вечерната красота на планината под златния блясък на месечината и витошките красоти, Алеко се обръща към Иван Вазов и го приканва да опише поетично природата на Витоша и да увековечи със своите писания историческата екскурзия. Вазов се отзовава на поканата, като написва стихотворението „На Черни връх“, а по-късно описва в романа „Казаларската царица“. Уставът на дружеството бил приет наскоро от събрание на участници в излета, състояло се на Прошековата бирация. Запазен бил в архивите на Щастливеца и негови роднини; съдържа положения, за които Алеко говори в черновръш-

кия си пътепис и „Поканата“, възприети по-късно в устава на първото българско туристическо дружество. В оригинала на устава е зачеркнато името „Мусала“, тъй като са били изказани резерви на станалото събрание относно името на дружеството, което трябва да бъде българско.

ПЪРВИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ УСТАВ Е ПИСАН ЛИЧНО ОТ АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ

/ сп. „Турист“, 1963 г./, което се установява по неговия почерк. Две седмици след историческия черновръшки излет новооснованото туристическо дружество, предприело излет до Погановския манастир, тогава в границите на България, на 20 километра западно от Цариброд. Този излет е описан в Алековия фейлетон „Какво? Швейцария ли?“ Дружеството предприело още няколко излета из Искърския пролом, Витоша, Урвич и др.

След възторга от първите туристически успехи в зараждането на българския туризъм настъпили дни на безразличие. Обществено-политическата обстановка на Алековото съвремие се характеризира с политически гонения и насилия, против които той написва няколко саркастични фейлетона.

След смъртта на Алеко у нас дълго време не се говори за туризъм. Иван Вазов, покрусен от трагичната участ на Щастливеца, не можал да вземе почин да се съживи дейността на дружеството. Но първите кълнове на организираното туристическо движение, посети от Алеко, не могли да бъдат задушени. Идеята за създаване на туристическа организация постепенно печелела съмишленици.

Архив: Георги Клисarov

Шуменката Еленка Станчева е член на клуба за екстремн туризъм "Планинарство" към туристическото дружество "Мадарски конник". Преди години заедно с приятелката си Радостина Цацева полагат неговите основи и много бързо започват да претворяват интересни идеи. Туристическите маршрути из нашите планини не ги задоволяват, затова търсят големите емоции в екстремните изкачвания. Благодарна е на Цацева, че ѝ дала увереност във възможностите да катери върхове и скали. Последното ѝ изживяване е в Кавказ, където сама изкачи първенецът "Елбрус": "За първи отивах в Русия, а в планината имах прекрасно изживяване. Бях с шуменската група, но в последния момент групата се отказа. Имах самолетен билет, но си казвам, че съм тук, за да покоря "Елбрус". Чрез руска фирма, която много бързо организира проявата, тръгнах за Кавказ.

БЯХ САМА

Имаха само водач - един руснак, който много ми помогна.. Най-напред изкачих връх "Кормайчи", / 4045 м.н.в./, който е в централен Кавказ. След това се отправихме към поставената цел - връх "Елбрус" / 5642 м.н.в./ .Първият ден тръгнахме и се подслонихме в приют на височина 4200 . Направихме леко климатизационно изкачване. На другия ден отново излязохме с цел климатизация. Аз настоях да изкачим върха с водача, за да не чакаме следващите дни. В 17,06 минути бяхме вече на върха. Времето беше хубаво и изкачването стана бързо.

Самият връх е малко плато. От височината се открива широка панорама,но беше много студено и дори не си извадих фотоапарата,за да направя снимки .Добре че водачът успя да документиращ изкачването, "връща лентата назад Еленка Станчева. Тя споделя, че

Еленка СТАНЧЕВА

Жената, която сама изкачи вр.Елбрус

първата искра към екстремния маршрут е получила преди години, когато друга шуменка-Вяра Кирилова и разказва за своите преживявания в Кавказ. "Небето на Кавказ е толкова тъмно синьо и носи невероятно изживяване ,точно, както ми го описваше Вяра",усмихва се видимо доволна шуменската алпинистка, която на слизане от върха е имала щастието да присъства и на местна сватба. "Женеше се стопанинът на къщата за гости , в която се бях настанала в град Баксан.Почувствах голямата топлина и гостоприемството на местните хора. Приеха ме на веселбата много радостни и усмихнати",

споделя българската туристка. Еленка Станчева има и други

ЕКСТРЕМНИ МАРШРУТИ,

Любовта им към екстремните маршрути я отвежда през 2009 година на Монблан във Френските алпи. Любознателността ѝ я води и по маршрути из Румъния, Гърция и Словения. Заедно със своя приятелка преминава и туристическия маршрут "Ком - Емине" в Стара планина, в продължение на 13 дни, две жени на палатки сами през старопланинските хребети.

"Нама по-хубави от нашите планини. Стара планина ми е най-любимата, тя ми отваря душата. Пирин също ми е любим, заради екстрема, който предлага", категорична е туристката . Сега тя предава хобито си на други хора, като запалва в тях тръпката към планината. За да ги "зариби" първо тръгват по "Шуменското плато" от Скалните манастири, а след това и към по-трудните маршрути. Смята, че така най- лесно се привличат млади хора към туризма.

Когато става дума за новите ѝ идеи,Еленка е категорична и смята всяка година да изкачва по една чуждестранна планина. "Следващото ми отиване

пак ще бъде в Кавказ, този път ще се стремя към връх "Казбек," само,че от страната на Грузия. Кавказ е невероятна планина,затова отново искам да се върна там. За да се случи това обаче, ще трябва пари, които трябва да събере през следващите месеци, защото , както се изразява -още не е изляза от дупката на последната ѝ проява. Но няма да се отказва, категорична е. Пари се печелят,стига да съм здрава и краката ми да държат,защото хобито ми е силно",заклучава шуменската екстремна туристка.

Георги НИКОВ

ПОКАНА

Българската федерация на туристите ветерани, съгл. Чл.13/1,6 и чл.14/1, кани своите членове на Общо отчетно събрание. То ще се проведе на 22 март 2015 г. от 9.00 ч. на х. "Алеко" – Витоша планина- София.

Събранието ще протече при следния дневен ред:

Отчет на УС на БФТВ за 2014 г.;

Отчет на Контролната комисия;

Промени в състава на УС на БФТВ;

разни – съобщения, предложения, въпроси.

Председател: /Момка Спасова/

ОБЯВА

до вестник "EXO"

Управителният съвет на сдружение с нестопанска цел за обществено полезна дейност Туристическо дружество "Родопея,,,"

с. Ягодина, обл. Смолян, на основание чл.26 от ЗЮЛНЦ и чл 24, ал. 1 от Устава свиква Общо събрание на сдружението на 28.03.2015 год. в 14.00 часа в заседателната зала на Кметство - с. Ягодина, община Борино, област Смолян, при следния дневен ред:

1. Приемане на годишен отчет за дейността на сдружението през 2014 год.
2. Приемане на отчетен доклад на Контролния съвет за 2014 год.
3. Приемане на годишния счетоводен отчет на сдружението за 2014 год.
4. Приемана на проектобюджета на сдружението за 2015 год.
5. Приемане на календарния план на дружеството за 2015 год.
6. Приемане на нови членове и прекратяване на членството в дружеството
7. Избор на делегат за ОС на БТС през 2015 год.
8. Разни.

При липса на кворум на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ Общото събрание ще се проведе същия ден в 15.00 часа, на същото място и при същия дневен ред и ще се счита за законно независимо от броя на присъстващите членове на сдружението. Поканват се всички членове на сдружението да участват в Общото събрание.

155 г. от рождението Емануил Манолов

"Орлица" -гр. Казанлък, обгрижва паметника на композитора

Да отбележим 155г. от рождението на именития български композитор Емануил Манолов / роден на 07.01.1860г . / и 113г. от смъртта му / 02.02.1902г./, дамите от клуб "Орлица"-Казанлък, се събрахме в парк "Тюлбето" пред неговия паметник. Тук бяха и представители на школата по изкуства "Емануил Манолов" с ръководител г-жа Стефка Денева. Поднесохме цветя, запалихме свещички. Кратка беседа за живота и творчеството му изнесе г-жа Банова, стихове ре-

Пред бюста на Манолов спирам аз, Наоколо ухае на цветя. И в тишината чувам нечий глас: - "Тук неговата лира зазвънтя..."

цитираха Мария Пашалова и Пенка Тодорова.

Емануил Манолов е роден в гр. Габрово. От 1886г . до 1888г. и от 1899г. до 1901г. живее и твори в гр. Казанлък. Това е най-плодотворния период от творчеството му. Създава голяма част от

своите произведения и развива активна музикална и обществена дейност. Тук създава и първата българска опера "Сиромахкина" – по стихове на Иван Вазов. Същата е представена за пръв път на казанлъшка сцена. Макар и недовършена (само две действия) казанлъчани я посрещат с възторг.

През 2011г. дамите от клуб "Орлица" се включихме в инициативата на "Европа директно" – офис Казанлък "Осинови паметник". Поехме да обгрижваме паметника на

С наздравници и песни беше отбелязан 75-годишният юбилей на председателя на Клуб "Туристи ветерани" при ТД "Пирин" - град Разлог, Петър Сп. Бонков.

Празненството се състоя на 06.01.2015 г. в туристическа хижа "Ветерани" - едно бижу в южните склонове на Рила, построено с доброволния труд на туристите ветерани. Но ако има с какво да се гордее нашият председател - това е неговото най-активно участие в построяването на този Дом на туриста в местността Катарина. Именно той е инициаторът и двигателът на идеята този дом да стане реалност, така че всеки да може да го ползва. Хижата се намира на час и половина от гр.Разлог по красива горска пътека. Обзаведена е с всички необходими неща за една кухня.

Ако гост на Разлог попита местните за Петър Бонков - едва ли някой ще каже, че го познава. Но ако пита за Пенчо - всеки разложанин знае кой е.

Пенчо - гордостта за ветераните туристи от Разлог. Един непоправим работохолик, заклет турист, честен до костите си тур-

С наздравници и песни

Петър Бонков от Разлог - на 75 години

женик с вродено чувство за справедливост. Готов е да помогне на всеки изпаднал в нужда. Може би съпадението на рождената му дата (6 януари) с тази на великия Ботев го прави непримирим към несправедливостите.

Макар и на 75 години, нашият Пенчо не слиза от любимото си колело. Просто не е свикнал да седи на едно място. Дали ще заматва паднала мазилка, ще отпушва някой запушен комин, или ще подменя някоя счупена керемиди, ще слага дръжка на брадва или лопата - това е неговото ежедневие. Но... без четвъртък и неделя. Тогава е на туризъм - някъде по Пирин с групата ветерани, но най-често е

на хижа "Ветерани". През летния сезон участва задължително в някой планински преход, както беше това лято от хижа "Безбог" до хижа "Пирин" и от хижа "Грънчар" до връх Мусала. Покорил е всички големи върхове в България и връх Митикас в Олимп-Гърция.

По професия Пенчо е дърводелец. Дълги години е работил в местното ТПК и като професионален шофьор в Пътно управление. На два пъти е бил на гурбет по Африка. С честен труд успява да построи жилища на двамата си синове, а сега се радва на техните задружни семейства и на четирите си внука.

За Пенчо може да се пише още много, но нека дочакаме следващия му

юбилей - тогава за него може да се напише и роман

На срещата в хижа "Ветерани" присъстваха всички туристи от Клуба, както и секретаря на ТД "Пирин" - Радко Божинов. Той поздравя юбиляра и от името на Управителния съвет на дружеството му връчи подарък - професионални маркови туристически обувки, за които Пенчо отдавна мечтаеше. От туристите ветерани подаръкът беше голям цветен албум с фотоси от най-красивите места в Пирин - и нашето пожелание "Да си ни жив и здрав, Пенчо, та да празнуваме поне още няколко юбилея".

Клуб на туристите ветерани, Разлог

ЧРД

Славното момиче на ориентирването и туризма Ирка Нановска стана на 4 x 20 години. Да е жива и здрава, все така енергична и неуморима. И да продължава да бъде пример за младите!

От колегите

Юбилей на Момка Спасова

Момка Спасова е позната на почти всички по-възрастни туристи у нас. Познава я и небето над България - била е парашутистка. Познават я и всички български планини - тя е туристка от детските си години. Учителка, съпруга и майка, 23 години общински съветник в бившия Кирковски район - все дейности, които биха оставили почти всяка жена вкъщи. Но нейният неукротим дух търси изяви. Тя завършва курсове за: "Организатор на ученически туристически групи", "Планински водач" и "Съдия по туристическо ориентиране". Покрила е нормативите за старши инструктор по туризъм.

Като учителка организира за ученици излети, екскурзии и зимни лагери, а екскурзионни летувания и за възрастни.

От 1956 г. става член на ТД "Витоша" - София. Първите 5 години е в Клуба по алпинизъм и е изкачила Еленин връх, Злия зъб в Рила. Тя е и единствената жена, участваща в Първата зимна алпиниада на ТД "Витоша", като 25-ия си рожден ден посреща на заслона на Кончето. След това, вече като член на Клуба по пешеходен туризъм, участва в много национални походи и в многобройните излети, екскурзии и походи, организирани от ТД "Витоша". Ще отбележим само 2 похода: "Ком-Емине" и "През четирите планини" (от Бояна - София, до х. "Папаз чаир" - Пирин, и оттам до гр. Гоце Делчев). Несменяем водач е на женските походи.

От 1985 г. е била в ръководството на ТД "Витоша". От 1993 г. става председател на КТВ "Витоша", от 1999 г. - член на УС на БФТВ, от

ЩАСТИЕ

На Момка Спасова

Щастие какво е, всеки сам си знае. Много са нещата, щастие що дават:

слънце засияло, цветове разцъфтяло, славева песен, смях на деца малки,

приятели стари, любов споделена, работа успешна и сънища сладки,

руини най-древни - наши, чуждоземни - от народи древни или извънземни,

ромон на поточе и морски талази със сребърна риба към пясъчни дюни,

планини високи, поляни зелени, вино искрометно, агне по гергьовски,

забравена старост, здраве, сила, младост, но най-, най-, най-вече да се ти раздаваш!

Донка Янева

на туризма у нас. Затова е получила и много награди:

отличник на БТС от ЦС на БТС (1971 г.); Почетен знак I степен от ТД "Витоша" (1983 г.); Медал "Алеко Константинов" - 3 пъти (1975 г.), (1978 г.) и (2000 г.); Звание "Ветеран турист" (1994 г.); Почетен знак на БТС "За особени заслуги" (2010 г.); Звание "Заслужил деятел на туризма" от ЦС на БТС (1980 г.).

Носител е и на златна значка на 100-те национални туристически обекта.

И ето сега тази достойна жена няма вече с какво да бъде наградена за нейния 80-годишен юбилей. Затова нека всички ние я наградим с нашето уважение и нашата любов!

Честит юбилей, г-жо Спасова! Обичаме Ви! Донка Янева

на композитора

композитора "...и до днес и за в бъдеще ще продължим да се грижим. Излязохме с предложение пред Кмета на Казанлък - г-жа Галина Стоянова да се постави паметна плоча на Емануил Манолов. На 22.04.2014г. идеята бе осъществена и плочата бе поставена на къщата на Иван Чорев (будител, учител), където по онова време се е събирал местният творчески елит на града начело с Емануил Манолов.

Заедно двете групи изпяхме песента "Хубава си, татковина" - муз. Ем.Манолов, текст: Петко Славейков и любимата на казанлъчани песен "Коя е тази в бяла премяна".

Христина Банова
Клуб "Орлица" при
ТД "Орлово гнездо"

Масово изкачване на

Членовете на КПТ и ТС при ТД "Трапезица-1902" - Велико Търново изкачиха най-високия италиански връх Гран Парадизо - 4061(3) м н. в.

Вероятно много туристи са изкачвали алпийския първенец. Реших да разкажа за нашето изкачване на страниците на вестника, тъй като според доайена в алпинизма доц. Сандьо Бешев това е най-масовото изкачване на Алпийския първенец.

В поредната международна проява на клуба се включиха 53-ма туристи и планинари, изминавайки около 5000 км с автобус и две пилотиращи леки коли.

Маршрутът ни беше: гр. В. Търново - Словения /пещера Постояна яма-Италия / Верона, Аоста, вр. Гран Парадизо, ез. Лаго ди Комо, Милано, Пиза, Флоренция, Болцано, Виченца, Падуа/-Хърватска /Плитвички езера/.

След като разгледахме красотите на пещерата "Постояна яма" /Словения/ и на следващия ден забележителностите на гр. Верона /Италия/, група от 23 планинари, за около 1.45-2 ч. от къмпинг "Парадизо"/1961 м н. в./ на 31.08., на смрачаване, се изкачихме на х. "Виктор Емануил II" /2735 м н. в./ Базата е много добре поддържана и подредена. Останалата част от участниците пренощуваха в планинския гр. Аоста.

На 01.09.2014 г. в 5.00 ч 20 души поехме към върха – Гран Парадизо /4061 м н. в./, най-високият в Италианските Алпи. След около 1.30 ч., ориентирайки се по туристически пирамидки и светлините от челниците на групите преди нас, стигнахме до ледника /снежника/. Там сложихме котките, като предварително се бяхме разпределили за пет свързки. Тъй като пътрината по ледника бе добре очертана и имаше добра видимост, поехме нагоре, без да се обвързваме. След като преминахме през първата, по-стръмна, една трета от ледника, в горната му част вятърът се усили, а на пориви беше ураганен. Това наложи да направя свързка от петима планинари за по-голяма сигурност. От време на време се спускаха и мъгли, но вятърът бързо ги отнасяше и на върха беше чисто и с добра панорамна видимост. Не знам каква беше температурата на въздуха, но водата в шишетата на някои от колегите беше замръзнала. Цялата група от 20 планинари успяхме да стигнем до върха, откъдето "хвърлихме" поглед към масива на Алпите. Открояваха

се върховете - Мон Блан, Матерхорн, Дюпон и др. На слизане, обвързани по ледника, стигнахме до хижата, откъдето си взехме оставения багаж и сляхохме навреме до паркинга.

Проявата ни бе осъществена общо за около 10 ч., от хижата до върха и обратно, а слизането до паркинга стана за около 1.15 ч. Денивилацията в деня на изкачването бе около 3500 м, а заедно с излизането до хижата от предходния ден - общо около 4400 м.

През следващите дни /02-04.09./ разгледахме красотите и забележителностите

на градовете от Северна Италия – Комо, Милано, Пиза, Флоренция, Болцано, Виченца, Падуа, и за шестата нощувка пристигнахме в Хърватския природен резерват "Плитвички езера".

На 05.09.2014 г. за около 4-5 часа от общо 16-те езера успяхме да се разходим около долните четири езера, по късия вариант на комбинирания пешеходен маршрут, съчетан с автовлакче и корабче. От обилните дъждове част от пешеходните алеи бяха залети с вода до над коляното. Това само успя още повече да повиши адреаналина ни.

Преживените моменти и гледките е трудно да се опишат, затова препоръчвам на всеки да ги усети на място...

Инж Станчо Русев -
председател на КПТ

ГРАН ПАРАДИЗО

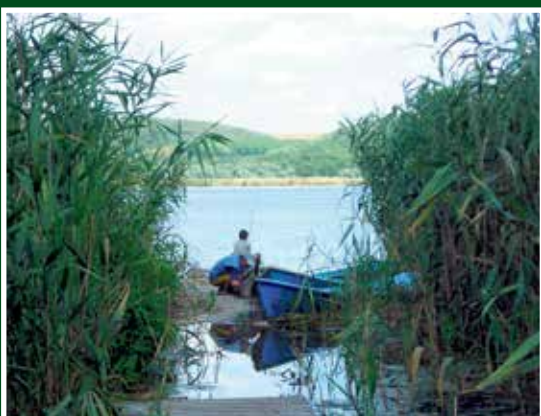
Резерват „Сребърна“ - птичата гордост на България

Биосферният резерват „Сребърна“ се намира в непосредствена близост до Дунав, на 16 км западно от Силистра. Носи името на близкото едноименно селце. Всъщност няколко легенди разказват откъде идва това име. Най-популярната е свързана с някогашния прабългарски хан Сребрун, царувал по тези земи и загубил живота си в неравна битка с печенегите. В друго предание се говори за заровена край бреговете на езерото лодка, пълна със сребро. Все пак най-достоверна е третата легенда, според която името идва от невероятната нощна гледка при пълнолуние, когато луната се отразява във водата като разтопено сребро.

Целият резерват „Сребърна“ има обща охраняема площ от около 600 хектара, както и буферна зона от още 540 хектара. Самото езеро е с площ от 2 кв. км, а дълбочината му варира от 1 до 2-3 метра. Водата му е сладка, но нивото се мени съобразно състоянието на Дунав. На територията на резерват „Сребърна“ се срещат 39 вида бозайници, 20 вида влечуги и земноводни и над 20 вида риби - повечето от тях са типични дунавски обитатели. Но най-ценното богатство са птиците. Според орнитолози, които от години наблюдават живота в „Сребърна“, там гнездят над 200 вида птици, някои от които са редки и застрашени от изчезване като къдроглав пеликан, малък кormоран, ням лебед, сива гъска, тръстиков блатар, синьогушка, мустакат синигер и др. Славата му е свързана и с факта, че се намира точно на пътя на прелетните птици от Европа към Африка - Via Pontica.

Флората на „Сребърна“ също е забележителна. Там се срещат около 140 вида висши растения, като 11 от тях са редки или застрашени от изчезване извън територията на резервата. Преобладава блатната растителност. Тръстиката заема около 2/3 от площта, много разпространен е и папурът (тънколист и широколист), както и сивата и червената върба.

Да се върнем накратко към историята на „Сребърна“, понеже това е един от първите резервати в страната ни. Уникалното биологично разнообразие на езерото е направило впечатление на европейски пътешественици още

през XIX век, когато го представят в свои пътеписи. Австриецът Едуард Ходек пише обширна статия за Сребърна, озаглавена „Домът на прелетниците“. Нашата научна общност го оценява като природно богатство в началото на XX век. Всъщност тогава то е било в границите на Румъния заедно с цяла Южна Добруджа. През

1940 г. с подписване на Крайовската спогодба Добруджа отново преминава в територията на българската държава, а с това си връщаме и Сребърна. През 1942 г. езерото е обявено за развъдник на водоплаващи птици, а през 1948 г. е получило статут на птичи резерват. През годините започва и международното призна-

ние. От 1965 г. резерватът е включен в списъка с най-значими влажни зони в Европа, а десет години по-късно, през 1975 г., е обявен за влажна зона по Рамсарската конвенция, която е международно споразумение, засягащо опазването на биоразнообразието. Освен това резерватът е включен и в Световната мрежа на би-

осферните резервати по програмата „Човекът и биосферата“ на ЮНЕСКО, а също и в списъка на орнитологично важните места в Европа. Заради редките и изчезващи видове птици през 1983 г. „Сребърна“ влиза в списъка на обектите от световното природно и културно наследство на ЮНЕСКО. Целта е да се съхрани това уникално биологично разнообразие, с което езерото пленява всеки природолюбител, имал късмета да го зърне отблизо.

В днешни дни резерват „Сребърна“ е сред най-привлекателните туристически дестинации в Североизточна България, включен в Националното движение „100 национални туристически обекта“ на България.

Облагорождането на терена обаче е правено много прецизно, за да не се наруши уникалността на природата и в максимална степен да се съхрани спокойствието на обитателите. Обособени са екопътеки с множество беседки за отмора и площадки за наблюдение на животинския свят. Част от тези съоръжения бяха обновени през лятото на миналата година. В сърцето на езерото, където обикновено гнездят пеликаните, е монтирана видеокамера, а картината и звуците се предават на екран в Природонаучния музей към резервата. Важно е да се отбележи, че достъпът за туристи е целогодишен, като музеят работи и в почивни дни, а през летния сезон - с удължено работно време. Любопитно е, че много от препарираните птици, присъстващи в богатата експозиция на музея, може да се видят и на живо в езерото.

И още нещо за туристи, привърженици на риболова. За тях престоят на „Сребърна“ може да има и допълнителен бонус. В обозначени територии от езерото е разрешено да се замаят въдици, като се спазват всички изисквания на закона, отнасящи се за любителския риболов.

„Сребърна“ е уникално кътче от нашата красива природа и всеки българин би трябвало да го посети и да му се наслади. Това е нашата птича гордост, с която можем да се представим пред гости от чужбина и да отбележим с достойнство, че и ние сме спомогнали да се опази такова богатство за бъдните поколения.

Младен Добрев

ЯВЛЕНИЕТО

Той просто избухна като динамит. Само за три години направи това, което никой не само в България, но и в света не е направил. Не, няма грешка. Аз ще се постарая да хроникирам това, което този млад мъж /36 години/ със завладяваща усмивка, с отлична физическа подготовка и с голям ентузиазъм следва неотклонно само напред и нагоре. "Казвам се Атанас Скатов, 36 години по лична карта, 17 години по тѐло, 323 години по душа, 745 години по дух, 6 години по хитрост". Така накратко определя Наско себе си.

Роден е в подножието на Сините камъни, където извършва основно и средно образование. После тръгва по пътя на баща си, но много скоро го надминава. През 2001 г. завършва като отличник и първенец на випуска си факултета по растителна защита при Аграрния университет в Пловдив. Много бързо става най-младият доктор на науките на Хумболтовия университет в Берлин. Работи като научен сътрудник в България и Германия, университетски преподавател в София. За кратко време вкуси "сладостта" и на частния бизнес.

И когато семейството и най-близките му приятели очакват научна и преподавателска кариера, Наско, ей така като на шега, преминава целия маршрут по билото на Стара планина от Ком до Емине. Нещото става, дремещият в него динамит избухва. Още два пъти преминава този най-дълъг преход у нас /около 700 км/. Следват две години много активен спортен живот – туризъм, алпинизъм, катерене, колоездене, плуване, йога, бягане, ски, народни танци, моторни спортове. Всичко друго е забравено.

"Когато съм в планината, се чувствам балансиран, спокоен и изпълнен с много любов и щастие. Планината ми помага да открия много фини детайли от моя характер, както и да размишлявам върху живота и неговите закономерности. Е, чудно ли е, че при тази всеотдаеност на планината успехите няма да дойдат? Първо място в 24-часов маратон по планинско

колоездене, 100 км планинско бягане, скоростно изкачване на седемте планински първенци на най-личните ни планини. Три пъти – 2011, 2012 и 2013 г. много силни изяви в "ХСО ад-венчър кър".

И ето през 2013 г. чудото става и в големия алпинизъм. Само за 12 месеца той изкачва 3 от 7-те континентални първенци. На Африка, Килиманджаро – 5895 м /10 януари 2013 г./, на Европа, Елбрус – 5642 м /6 юли/ на Южна

Америка, Аконкагуа – 6962 м /3 януари 2014 г./ На връх Авицена /бивш вр. Ленин – 7134 м/ се връща от 6900 м поради влошени атмосферни условия. Вече 50 години посветих на историята и развитието на световния и българския алпинизъм. Мислех, че познавам, дори и само по име, всички алпинисти, осъществили значителни успехи в областта на алпинизма. Често давам консултации по тази тема. Търсят ме за справка от спортните редакции на редица национални ежедневници. В началото на месец април 2014 г. по телефона ми позвъни приятел "Доц. Бешев, чухте ли новината? Някой си Атанас Скатов от Сливен тръгнал за Еверест. Какво ще кажеш за тази му дързост. Такова име ми бе непознато. Дали това нямаше да бъде новият Петър Унджиев /б.а. – обявил се за алпинист, който на 6200 м загина по склоновете на най-трудния и втори по височина връх на планетата К-2 /8611 м/. Запазих спокойствие и само за два дни направих необходимата справка.

След Килиманджаро, Елбрус и Аконкагуа разбрах, че тук нещата са сериозни. Те са анализирани. Пресметнати с точността на един улегнал и уравно-

весен височинен алпинист. Започнах да следя редовно хода на експедицията му по склоновете на първия връх на планетата, на Еверест /8848 м/. Там, където над устремили се нагоре няма нито една крачка. Нагоре е само небето. Всичко вече е само слизане.

Дали е случайност, или не? Дали е знак на съдбата, или една голяма закономерност? Не знам, но първенецът на випуск 2001 на Аграрния университет, най-младият доктор на науките на Хумболтовия университет точно на най-светлия ни празник – 24 май, в 6.00 часа местно, непалско време, стъпва на Покрива на света. Новината бързо идва в България. Мнозина се чудят. Повдигат рамене. Грешка или просто в редовете на алпинизма е дошъл един феномен, който на всичко отгоре е веган. От 8 години Наско не консумира не само месо, но и никакви животински продукти – месо, мляко, кашкавал. От 6 години не консумира и рибни продукти.

Апетитът идва с яденето, казват французите. Наско отдавна е взел смелото решение – да се изкачи на 7 континентални първенци. "Себън съмйтс съмйтър".

Или "Колекцията на богаташите", както я наричат алпинистите. Преди да се

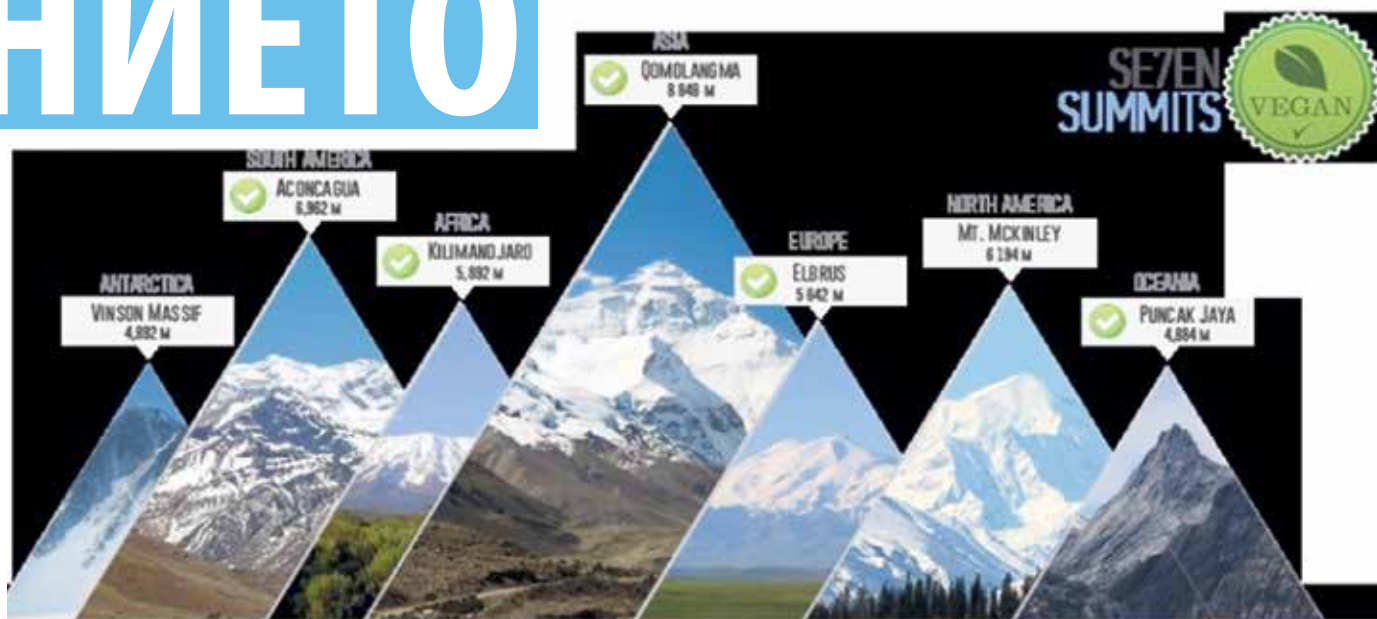
изкачи на Еверест, това са само мечти, но от Еверест се вижда много надалеч. Той вижда своята мечта вече като реалност, защото е превзел най-трудния, най-високия – първенец на Азия, който непалците наричат Сагарматха, китайците Чомолунгма, а европейците и американците Еверест. Както и да го наричат, той отново тръгва далеч на изток. Тегли го първенецът на Австралия, Нова Зеландия и Океания, а техният най-висок връх е на Индонезия и Нова Гвинея, която неотдавна получи своята независимост. Там сред хаоса от острови се извисява един връх, известен на алпинистите с двете си имена – Карстенс Пирамид и Пунчак Джая. Преди да бъде включен в списъка на 7-те континентални първенци този връх, твърде малко се споменава по нашите географски ширини. Когато първоначално се зароди идеята за колекция на континенталните първенци за такъв се признаваше и съответно изкачваше вр. Косцюшко /2230 м/, който е най-високата точка на Ав-

стралия. Впоследствие специалистите прибавиха към този най-малък континент териториите на Нова Зеландия и островите Тасмания и Нова Гвинея, където се окажа и новият първенец.

Въпросният връх се намира между Индонезия и Папуа Нова Гвинея, като самият връх попада в индонезийската част. Сред алпинистите и пътешествениците обикновено се говори за връх Пунчак Джая, който е малко по-нисък от съседния до него Карстенс Пирамид. По-голямата височина на втория се дължи обаче на дебелата му снежно-ледена шапка, поради което официално е прието изкачването на първенеца на обединения континент – Австралия, Нова Зеландия и Океания, да се осъществява на вр. Пунчак Джая. Пак поради малкото информация, която имаме за този връх, в различните издания неговата височина е отбелязана различно. В съобщението, което получихме от Скатов, той е изкачил вр. Пунчак Джая с височина 4884 метра. В редица географски справочници, в това число и в това на БАН под редакцията на двама от най-известните ни географи Никола Рашев и Мартин Гловня върхът е отбелязан като 5029 метра. Що се отнася до самото

изкачване на върха, Атанас Скатов го определя като най-трудното от 7-те континентални първенци. Като начало достигането на базовия лагер се счита за най-трудния преход на планетата – каза Наско. Дъжд вали непрекъснато, в лепкавата кал движението е много трудно, изморително и досадно. "110-километровото разстояние от изходния пункт Сугапа до базовия лагер се счита за най-трудния преход на планетата – каза Наско. Дъжд вали непрекъснато, в лепкавата кал движението е много трудно, изморително. Непрекъснато се преминават различни по височина превали, преодоляват се пълноводни реки. Сборната денивелация от многобройните изкачвания и слизания се равнява на 10,000 метра или малко повече от височината на Еверест. Сто и десетте километра в едната посока и още толкова при връщането се изминават за по 7 кошмарни дни."

Допреди няколко години достъпът до базовия лагер е бил много по-лек, тъй като е ползван маршрутът през най-голямата златна мина в света. В последно време кандидатите за изкачването не се допускат през мината и отклонението на пътя е много голямо. На много места по пътя към базовия лагер комерсиалната експедиция, в която участва българинът, е подлагана на рекет. Това според водачи-

АТАНАС СКАТОВ

те ни беше някакъв ритуал. Сериозни проблеми не сме имали". Що се отнася до проблема с човекоядството, за което много се говори и пише за този район, Наско казва, че не е виждал лично до пътеката някой местен да яде човек.

Местните хора са почти голи. Носят мачета, копия, лъкове и стрели, но не са настроени враждебно към чужденците. Радват се на някакъв подарък, най-вече на "жълтите стотинки", които им даваха нашите водачи. Всъщност те нямаха и какво да ги правят, защото там магазини няма и няма къде и за какво да ги използват.

Що се отнася до самото изкачване на върха, Наско счита, че това е най-каторичният от всичките континентални първенци. На много места се преодоляват пасажи от 6-а и 7-а категория на трудност. През цялото време, от основата на върха, се катерят отвесни скали. Въпреки това основната тежест на изкачването на този връх е достигането до него и връщането обратно до изходния пункт Су-гапа.

Атанас Скатов, който само от преди 3 години прие алпинизма като свое призвание, не се изморява. На 4 януари 2014 г. той е на Аконкагуа, на 25 май - на Еверест, на 19 ноември - на Джая. Прибира се в България две седмици, по скоро да попълни информацията си, отколкото да почине и отново е на път. Сега компасът му сочи ледения континент Антарктида, защото и там, на най-студения континент има един връх, който трябва да бъде шестиот поредицата върхове към голямата му цел.

Наско се включва в 19-членна американска комерсиална експедиция. Тръгва с хора, с които не се познава, но веселия му характер, доминиращата физическа подготовка и атлетичната фигура бързо го правят лидер в групата. Ръководителят на комерсиалната експедиция прави всичко възможно да забави хода на експедицията и дори да я обрича на провал, което би означавало нова експедиция, поне за част от хората. Наско обединява някои от клиентите.

Тръгват по нов маршрут и за 4 дни, вместо предложените от ръководителя маршрут, който е от 7 дни, постигат тъй желания връх - Винсън /4892 м/.

А ето и шестте му върха, за които си позволи да пиша като за "Явлението Атанас Скатов": Килиманджаро /5895 м/ на 10 януари 2013 г.; Елбрус /5642 м/ на 6 юли 2013 г.; Аконкагуа /6962 м/ на 4 януари 2014 г.; Еверест /8848 м/ на 24 май 2014 г.; Пунчак Джая /4884 м/ на 19 ноември 2014 г. и Винсън /4892 м/ на 22 декември 2014 година.

На Николай Петков и на Атанас Скатов им остават само още по един връх, за да станат първите български притежатели на много престижната колекция "Покорител на 7-те континентални първенци", носители на която са малцина дрзновени алпинисти, планинари и пътешественици.

Доц. Сандю Бешев

БЪЛГАРСКИТЕ АЛПИНИСТИ С УСПЕХ В ХИМАЛАИТЕ И КАРАКОРУМ

През 2014 година българските алпинисти постигнаха значителни успехи по върховете на Хималаите и Каракорум. Най-значими от тях са тези на Боян Петров, който постигна феноменалния рекорд, изкачвайки три осемхилядника, като два от тях с признание от всички алпинисти като най-трудни от 14-те осемхилядни гиганта - К-2 /8611 м./, който е и вторият по височина и Кангчендзюнга /8586 м/ - трети в йерархията на надоблачните гиганти.

Миналата година неочаквано за мнозина изгря звездата на един млад и непознат на алпийските среди веган /човек, който не консумира никакви животински продукти - месо, риба, мляко и кашкавал/ Атанас Скатов, който към успеха си на Еверест /8848 м./ бе на още два впечатляващи върха - първенците на Австралия, Нова Зеландия и Океания Пунчак Джая /4884 м./, както и Винсън /4892 м/ в Антрактида. Хималайските ни успехи допълниха Иван Томов на Броудпик /8047 м/ и Богдан Велев на Чо Ойю /8201 м/.

Посочените успехи бяха достойно отразени в ежедневния и периодичния печат, за което ние, алпинистите, можем и трябва да благодарим на спортните журналисти за проявеното внимание. С добро намерение като човек, следящ най-близко проявите на нашите алпинисти, ми се иска да отстраня някои допуснати неточности като пропуснати имена на алпинисти, изкачили един или друг осемхилядник, или грешки в друг аспект. За внасяне на пълна яснота по въпросите на хималайските ни завоевания си позволих да съставя мой списък на българите, изкачили 13 от 14 осемхилядни гиганта, което означава, че на България й остава само един - вр. Манаслу, за да станем и ние носители на най-престижната алпийска колекция "Покорител на 14-те осемхилядника".

НЕОБХОДИМ КОМЕНТАР

Както е известно, само 14 върха на нашата планета се извисяват над 8-те хиляди метра. Десет от тях са в Хималаите и четири в Каракорум, което означава, че всичките надоблачни гиганти са на територията на континента Азия. Всъщност някои от тези върхове са огромни масиви, които включват към себе си още по няколко върхове спътници, също надвишават 8-те хиляди метра и с тях общият брой на върховете /главни и спътници/, извисяващи се над 8000 метра, са 29.

От 14-те осемхилядника чисти са само: Дхаулагири, Манаслу, Чо Ойю, Нанга Парбат, Хидън пик и Гашербрум II. Всички други имат върхове-спътници, известни като Южен, Северен, Западен, Източен или Централен. Най-типичен в това отношение е вр. Кангчендзюнга, което преди години даде основание на Федерацията по алпинизъм на Непал да предложи на Международния съюз на алпийските асоциации /UIAA/ обособяването и на трите върха - Южен, Северен и Западен заедно с Главния връх като самостоятелни, за които да се дава поотделно разрешително за изкачването им. Тъй като UIAA заподозря комерсиални подбуди в това предложение, ръководството й спази точка 2 от Устава си, според който UIAA се дистанцира от всякакви политически и комерсиални /б.а. - курсивът е мой/ подбуди.

Отказът на UIAA да не приеме предложението на Непал се основава и на едно друго решение, според което за отделен връх може

да се счита този, който се отделя от Главния с денивелация най-малко 500 метра. Тези метри се отнасят само за Хималаите и Каракорум, защото за по-ниските планини като Алпите, Кавказ и други тази граница е значително по-малка.

В този смисъл са и задължителните ни обяснения към Списъка на българските алпинисти, изкачили върхове над 8-те хиляди метра. Ето и конкретните факти:

Алпинистите под номера: 9, 10, 11, и 15 не са достигнали Главния връх на Броуд пик, който е 8047 м, а са били само до предвършието Роки Съмит /8035 м/.

Дойчин Василев и д-р Карина Сълова изкачват Централния връх на Шиша Пангма, който е 8008 м, а не Главния, който е 8027 м.

Аналогичен е и случаят с Боян Петров, който достига до 8025 м, само на 10 метра денивелация или 50 линейни метра от Главния връх на Гашербрум II, който е 8035 м.

Малко по-специален е случаят с Мариана Проданова-Масларова. Тъй като за нея никой нито отриче, нито потвърди възможността да е изкачила вр. Еверест на 22 май 2004 г., ние го отбелязваме като твърде възможно, но не и официално. Познавайки я като много добре подготвена както физически, така и технически, и най-вече нагласата й, аз лично смятам, че тя е била на върха или най-малко на Южния връх. Който е 8760 м.

След всичко отбелязано дотук следва да изясним дали посочените изкачвания са действителни, или не? Моето лично мнение е, че алпинистите са били на сателитни върхове и могат да бъдат признати като такива. Но ако кандидатстват за голямата колекция на 14-те осемхилядника, задължително трябва да повторят изкачванията си и да достигнат до Главните върхове. Този факт е изрично вписан в изискването на UIAA за посочената колекция. В изминалите години случай на непризнат връх е имало, и то не малко.

В заключение нека да обобщим изложеното дотук и преценим мястото ни в общата битка за най-високите върхове.

В заключение нека да обобщим изложеното дотук и преценим мястото ни в общата битка за най-високите върхове.

Тридесет и двама или 33-ма с Мариана Масларова българци са изкачили 13 от 14-те осемхилядника.

Остава ни само един - Манаслу, за да се причислим към най-напредналите алпинисти на страни, събрали пълния списък на приоблачните гиганти. Тъй като някои от алпинистите са осъществили по повече от един връх, то изкачванията ни са общо 59. С най-много изкачени върха по 5 са: Дойчин Василев, Николай Петков и Боян Петров. С по 3 изкачвания са: Петко Тотев, Дойчин Боянов и Тончо Тонев. Осем души имат по две изкачвания и 19 по едни. Много или малко е това? Спокойно бих отговорил, че това е напълно достатъчно, за да се наредим в златната среда на алпинистите и държавите в голямата битка за най-високите върхове в света, наречени ОСЕМХИЛЯДНИЦИ.

Доц. Сандю Бешев

Боян Петров

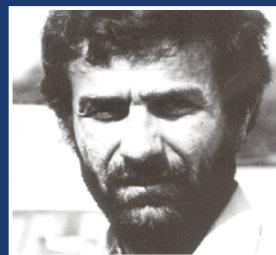
Дойчин Василев

Николай Петков на Еверест

Христо Проданов

Иван Вълчев

1	ХРИСТО ПРОДАНОВ	Лхотце (8516 м)	30.04.1981 г.
		Еверест (8848 м)	20.04.1984 г.
2	ИВАН ВЪЛЧЕВ	Еверест (8848 м)	08.05.1984 г.
		Макалу (8463 м)	19.05.1998 г.
3	МЕТОДИ САВОВ	Еверест (8848 м)	08.05.1984 г.
4	НИКОЛАЙ ПЕТКОВ	Еверест (8848 м)	09.05.1984 г.
		Дхаулагири (8167 м)	25.09.1997 г.
		Еверест (8848 м)	20.05.2004 г.
		Нанга Парбат (8125 м)	08.07.2006 г.
		Хидън пик (8068 м)	26.07.2009 г.
5	КИРИЛ ДОСКОВ	Еверест (8848 м)	09.05.1984 г.
6	ПЕТЪР ПАНАЙОТОВ	Анапурна (8091 м)	28.10.1989 г.
7	ОГНЯН СТОЙКОВ	Анапурна (8091 м)	28.10.1989 г.
8	ЛЮДМИЛ ЯНАКИЕВ	Анапурна (8091 м)	28.10.1989 г.
9	МИНКО ЗАНКОВСКИ	Броуд пик (до 8035 м)	01.07.1990 г.
10	ЕМАНУИЛ ДЕЯНОВ	Броуд пик (до 8035 м)	01.07.1990 г.
11	ТОДОР МИНКОВ	Броуд пик (до 8035 м)	01.07.1990 г.
12	ИОРДАНКА ДИМИТРОВА	Чо Ойю (8201 м)	01.10.1991 г.
13	БОРИСЛАВ ДИМИТРОВ	Чо Ойю (8201 м)	01.10.1991 г.
		Дхаулагири (8167 м)	12.10.1995 г.
14	РАДКО РАЧЕВ	Гашер брум II (8035 м)	23.07.1992 г.
		Дхаулагири (8167 м)	08.10.1995 г.
15	ГОСПОДИН ДИНЕВ	Гашер брум II (8035 м)	23.07.1992 г.
		Броуд пик (до 8035 м)	22.07.2001 г.
16	ТОНЧО ТОНЧЕВ	Нанга Парбат (8125 м)	18.08.1993 г.
		Дхаулагири (8167 м)	09.10.1995 г.
		Дхаулагири (8167 м)	24.09.1997 г.
17	ДОЙЧИН ВАСИЛЕВ	Дхаулагири (8167 м)	14.10.1995 г.
		Еверест (8848 м)	20.05.1997 г.
		Макалу (8463 м)	19.05.1998 г.
		Шиша Пангма (до 8008 м)	01.05.1999 г.
		Чо Ойю (8201 м)	17.05.1999 г.
18	ЗАПРЯН ХОРОЗОВ	Дхаулагири (8167 м)	14.10.1995 г.
		Макалу (8463 м)	19.05.1998 г.
19	ЗДРАВКО ПЕТКОВ	Макалу (8463 м)	19.05.1998 г.
20	КАРИНА СЪЛОВА	Шиша Пангма (до 8008 м)	01.05.1999 г.
21	ПЕТКО ТОТЕВ	Броуд пик (8047 м)	23.07.2001 г.
		Еверест (8848 м)	18.05.2004 г.
		Чо Ойю (8201 м)	04.05.2007 г.
22	СТАНИМИР ЖЕЛЯЗКОВ	Броуд пик (8047 м)	23.07.2001 г.
23	ДОЙЧИН БОЯНОВ	Еверест (8848 м)	20.05.2004 г.
		Нанга Парбат (8125 м)	08.07.2006 г.
		Хидън пик (8068 м)	26.07.2009 г.
24	ХРИСТО ХРИСТОВ	Еверест (8848 м)	20.05.2004 г.
25	МАРИАНА МАСЛАРОВА	Еверест (8848 м)	22.05.2004 г. ?
26	ЖЕКО ВЪЛЧЕВ	Чо Ойю (8201 м)	04.05.2007 г.
27	ПЕТЯ КОЛЧЕВА	Чо Ойю (8201 м)	04.05.2007 г.
		Еверест (8848 м)	22.05.2009 г.
28	КАМЕН КОЛЧЕВ	Чо Ойю (8201 м)	04.05.2007 г.
		Еверест (8848 м)	22.05.2009 г.
29	БОЯН ПЕТРОВ	Хидън пик (8068 м)	26.07.2009 г.
		Гашербрум II (до 8025 м)	02.08.2009 г.
		Кангчендзюнга (8586 м)	22.05.2014 г.
		Броуд пик (8047 м)	23.07.2014 г.
		К-2 (8611 м)	31.07.2014 г.
30	НИКОЛАЙ ВЪЛКОВ	Хидън пик (8068 м)	26.07.2009 г.
31	АТАНАС СКАТОВ	Еверест (8848 м)	24.05.2014 г.
32	ИВАН ТОМОВ	Броуд пик (8047 м)	23.07.2014 г.
33	БОГДАН ВЕЛЕВ	Чо Ойю (8201 м)	20.09.2014 г.

XII. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1	Международен колопоход	май и септември	Варна-Констанца /Румъния/- Варна	БТС, ТД "Черноморски простори-Варна
3	Участие в Конференция на ERA /Европейското сдружение за пешеходен туризъм/	септември/октомври	По наредба	ЕСПТ
5	XV изкачване на вр.Тумба	22-23 август	Беласица	БТС, ТД "Калабак" – Петрич
6	Традиционно изкачване на вр. Руен с участието на туристи от България, Сърбия и Македония	5 юли	Осогово	БТС,ТД "Осогово"- Кюстендил
7	Изкачване на вр. Олимп	август	Р Гърция	ТД "Купена"- Пещера
8	Международен коло-поход "Не, на наркотиците"	20 септември	гр.Сандански	БТС, ТД "Еделвайс-Сандански
9	Конференция на Балканските планинарски съюзи	Май/юни	България	БПС
10	Международна проява	25-28 юни	вр. Молдовяну, Карпати, Румъния	ТД "Стратеш"- Ловеч
11	VI-ти международен туристически коло поход	15-25 август	Варна-Петрич-Охрид /Македония/	ТД "Черноморски простори"- Варна
12	Изкачване на вр. Кораб	юли	Македония, Кораб планина	ТД "Купена"- Пещера
13	Първи международен събор на прохода Св. Никола	23 август	България/Сърбия в околностите на вр. Миджур	ТД "Темпо"- Монтана

120 ГОДИНИ
организирано туристическо
движение в България

XIII. УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

1	Ски – техника – начално обучение	февруари	УЦ "Мальовица"	БТС
2	- зимен профил	07-21 март	Рила планина, УЦ "Мальовица"	БТС
43	Обучение на хижари на хижи предоставени от БТС за стопанисване и управление от ТД	м. април	По региони	БТС
4	Обучение на инструктори и помощник треньори по: - туризъм; - алпинизъм; - ориентирание; - спелеология; - ски;	януари/декември	Учебните центрове на БТС	БТС, БФ и ТД
5	Ски – техника – начално обучение	април	УЦ "Мальовица"	БТС
6	Пролетен и есенен семинар с с учители ръководители на туристическата дейност в училище – походни и обучителни дейности сред природата	април ноември	УЦ «Момина крепост»	ТД «Трапезица 1902»
7	Курсове и семинари по заявка на ТД, фирми и други	януари – декември	УЦ "Мальовица"	БТС, ТД
8	Инструктори по коло – туризъм	юни	УЦ "Мальовица"	БТС
9	Планински водачи - летен профил	11-25 юли	По наредба	БТС
10	Курсове и семинари с учители – ръководители на ученически групи «модул туризъм»	цялата година	В УЦ на БТС в страната	БТС

XIV. МАРКИРОВКА

1	Опресняване на туристическа маркировка по европейски туристически маршрути:Е-3,Е-4,Е-8	май-октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила, Пирин, Родопи, Славянка	БТС
2	Опресняване на част от маркировката по Е-3	май-юли	Етап Дъскотна – х. Топчийско	ТД "Черноморски простори"- Варна
3	Маркиране на туристически маршрути в националните и природни паркове в страната	май – октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила,Пирин, Родопи, Славянка, Беласица, Странджа, Българка, Шуменско плато	БТС
4	Изработване на самостоятелни проекти и участие в такива за туристическа маркировка и туристическа инфраструктура – места за краткотраен отдих, чешми, беседки, мостове и др.	януари- - декември	Витоша, Люлин, Странджа, Средна гора	БТС
5	Проучване, планиране и маркиране на нови туристически маршрути.	Януари – декември	цялата страна	БТС и ТД

НАЛЕН КАЛЕНДАРЕН ПЛАН ЗА 2015 ГОДИНА

XIV. КОМУНИКАЦИИ

1	Такси за съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС
2	Доставка и сервиз на съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС

ПО – ЗНАЧИМИ ПРОЯВИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ДРУЖЕСТВА ЗА 2015 ГОДИНА

ЯНУАРИ				
№	ВИД НА ПРОЯВАТА	ВРЕМЕ	МЯСТО	ОРГАНИЗАТОР
1	Ежемесечни походи до х. “Младост”, х. “Здравец”, х. “Соколите”, х. “Пчелина” край гр. Разград и х. “Ахинора” край гр. Исперих	януари-декември	по наредба	ТД “Еделвайс” – гр.Лозница
ФЕВРУАРИ				
1	Ски обучение	февруари	Родопите	БТС, ТД “Купена”- Пещера
МАРТ				
1	Посрещане Първа пролет	март	Върбишки проход	ТД “Еделвайс” – гр.Лозница
2	Изкачване на вр. “Свети Илия”	3 март	Родопите	ТД “Родопея”- с. Ягодина
3	Зимен траверс	март – 7 дни	Билото Източна Стара планина	ТД “Черноморски простори”- Варна
АПРИЛ				
1	Пролетен концерт и карнавал	април	х. Планинарска песен – Витоша	Хор “Планинарска песен” и ТД “Еделвайс”
2	Маркировка на два туристически маршрута с местно значение	април/октомври	Варненска област	ТД “Черноморски простори”- Варна
3	Национален автопоход	април	Централен Балкан	БФТВ
МАЙ				
1	Пешеходен поход “Добруджа и морето”	30-31 май	Северното добруджанско крайбрежие	ТД “Добротица”- Добрич и ТД от Североизточна България
2	Поход “Дохът на Ботев е жив”	29 май-3 юни	Гр. Плевен-Козлодуй-Враца – Пещера Леденика – х.Пършевица-вр. Околчица	ТД “Орлови скали”- Провадия
ЮНИ				
1	По стъпките на Волон – ученически поход	юни	Шумен	ТД “Мадарски конник”-Шумен
2	Воден поход Силистра-Делтата на р. Дунав	юни	р.Дунав	ТД “Бонония” –Видин
3	Изкачване на 7-те планински първенци	23-28 юни	Рила, Пирин, Родопите, Славянка, Витоша, Осогово, Стара планина	ТД “Сърнена гора”- Стара Загора
ЮЛИ				
1	Отбелязване на Боевете на четата на Филип Тотю със знаменосец Васил Левски – 1867г. в Златишкия Балкан	17 юли	Златишки Балкан	ТД “Свищи плаз”- Златица
АВГУСТ				
1	Лятно изкачване на връх Мусала	август	Рила	БТС, ТД “Рилски турист” – Самоков
2	Изкачване на вр. Голям Купен	Първата събота и неделя на м. август	Стара планина	ТД “Амбарица 1912”, Троян
СЕПТЕМВРИ				
1	Празник на малината	август	Вр. Ком	БФТВ и ТД “Берковица”- гр. Берсовица
2	Празник на х. “Дерменка”	септември	х. “Дерменка”	ТД “Стратеш”- Ловеч
3	Традиционно планинско бягане и поход от Бояна до възстановената хижа “Камен дел”	19 септември	Витоша планина	ТД “Камен дел 1934-Бояна”
4	Фолклорно-туристически празник и състезания па нощно идневно ориентиране	септември	Родопите	ТД “Родопея” - Ягодина
ОКТОМВРИ				
1	Традиционна среща на туристите от Бояна	29 октомври	Заслон Васильова ливада /до Боянското езеро/	ТД «Камен дел 1934- Бояна»
2	Поход «Ден на интензивното ходене»	10 октомври	Провадия – Тракийското светилище- с.Добриня- Провадия	ТД «Орлови скали»- Провадия
3	Регионална среща на туристическите дружества от североизточна България с поход	17-18 октомври	По наредба	ТД «Мадарски конник»- Шумен
НОЕМВРИ				
1	Традиционна Граовска вечер	30 ноевври	Перник	Дом на туриста «Васил Апостолов»
ДЕКЕМВРИ				
1	Откриване на зимните спортно-туристически празници	декември	цялата страна	БТС, ТД

ГОДИШНИНИ

120 г. организиран туризъм в България
2005 - 2015 година - международно десетилетие за действия “Вода за живота” под патронажа на ООН и ЕС
152 години от рождението на Алеко Константинов
165 години от рождението на Иван Вазов
35 г. Ден на туриста “Васил Апостолов”- гр. Перник – 30.11.2015 г.
90 г. ТД “Айгидик”- Благоевград
90 г. ТД “Бачо Киро”- Дряново
60 г. ТИД
15 г. ТД “Синаница 2000”- Кресна
90 г. ТД “Милеви скали”- Септември
35 г. ТД “Родопи” – Пловдив
35 г. ТД “Черноморски простори”- Варна – 11.01. 2015 г.
25 г. от създаването на Сдружението на туристическите хорове в България
10 г. ТС “Чернатица”- Пловдив
55 г. ТД “Академик”- Русе
10 г. ТД “Триградски скали”- Триград
60 години международна регата по р. Дунав –ТИД
30 години ВГ “Ехо” към ТД “Орлово гнездо”- Казанлък

Науката отдавна е доказала, а животът убедително е потвърдил, че движението е основна биологична потребност на човека и на всеки друг жив организъм. Доказано е също така, че движението в съчетание с естествените сили на природата и хигиенните фактори подобряват физическото и духовното здраве.

Като елемент на околната среда природата се отличава с редица специфични характеристики. Тя е естествената открита територия, сред която се практикува туризъм и някои видове спорт при наличието понякога и на трудности и на заплахи, и на риск. Това налага необходимостта да бъде разглеждана не само във връзка с благоприятното здравно въздействие, но и от гледна точка на социално значимия фактор **безопасност**.

Проучването на достъпната наша и чужда литература и документални материали за безопасността разкри наличието на едностранчивост, непълноти и неточности свързани с проблема – безопасност. Например, акцентът неправилно се поставя главно или само върху опасностите и твърде ограничено или дори никак върху безопасността на човека. В редица основни документи, учебници и методически ръководства липсват изискванията за безопасност. Редица статии, учебни програми и книги носят традиционното заглавие "Опасности в планината". При това не се отчита, че природната среда не включва само планините, а безопасността е необходимата и за туристите в равнинната природа. Често пъти за основна причина породила дадено нещастие или опасна ситуация се приема следствието (крайния резултат), а то винаги се дължи на конкретна причина. Посочваните от някои автори опасности противоречат на научно обосноваването от науката разбиране, че естествените сили на природата са допълнително средство на физическото възпитание и не трябва да се възприемат само като опасности.

Намираме за целесъобразно научните основи на безопасността да се изграждат върху разбирането:

- че безопасността на човека в природата е актуален и сложен проблем, който поставя високи изисквания към възрастовата теория и към професионално-приложната, туристическата, спортната дейности, както и при отидане в нея;

- че запазването на здравето и живота на участниците в туристически, спортни, трудови дейности в природната среда изисква още по-детайлно изграждане на цялостна специфична система за безопасност със законова тежест;

- че безопасността е единно понятие, което включва различни профилактични и непосредствени дейности.

За отбелязване е, че

Науката за безопасен туризъм в природна среда

дефинитивно определение на понятието безопасност не срещнахме в достъпната ни литература. Открихме само дефиниция на Г. Йолов на понятието "опасност". Нашето разбиране за същността на безопасността е следното "Безопасността е хуманен фактор, който включва комплекс предварително обмислени, организирани и целенасочени действия, осигуряващи изпълнението на всяка двигателна дейност без допускане на временно или трайно увреждане на организма".

Като хуманна категория безопасността се основава на следните **принципи**:

1. Системност и непрекъснатост на процеса осигуряващ безопасността на туристите и спортистите в природната среда;

2. Научна и практическа обосновааност на прилаганите обезопасяващи дейности и използваните средства, като резултат от най-висока прецизност на анализа, оценката и вземането на решение за действие при всяка възникнала опасна ситуация.

3. Полагане постоянни грижи за осигуряване безопасността на туристите на основата на пълен синхрон на профилактичната, непосредствената контролна и оценъчна дейност.

4. Предварителна основа за запазване на здравето и живота на човека в природна среда е формирането на положително, устойчиво отношение към целия комплекс от елементи, които изграждат безопасността.

Резултатите от многогодишните ни проучвания показваха, че опасните ситуации и нещастните случаи в природна среда имат специфична причинна основа, която позволява да ги класифицираме като основни и конкретни.

Основните причини могат да бъдат следните:

Непознаване същността на отделните опасности (заплахи), механизма на тяхното възникване, начина, силата и посоката на неблагоприятното им въздействие, както и липсата на знания за природната среда и на личен практически опит.

Самонадеян подход към отделната реално съществуваща заплаха и неадекватни действия, като не са съобразени с изискванията на елементите от формулата – ТРЯБВА – ИСКАМ – МОГА.

Неумение бързо да се открият първите признаци на конкретните заплахи и тяхната взаимовръзка, и правилно да се противодейства при изяснени условия в момента.

Липса на достатъчно високо ниво на поведенческите реакции на ръководителя и водача на групата и на участниците за овладяване на възникнала опасна ситуация.

Конкретните причини имат следното структурно подреждане.

Първа основна група. Предварително обусловени причини. Те възникват преди започване на туристическата проява и по своя характер се подреждат в две подгрупи.

Първата подгрупа включва причините с организационно-управленски характер или т.н. предварителна подготовка на групата.

Към втората подгрупа се отнасят причините с психологичен характер. Техни носители са отделни туристи, които проявяват неадекватните си психически качества при специфични условия.

Втората основна група са: непосредствените причини, които възникват в хода на туристическата проява по своя характер се подреждат в три подгрупи.

Подгрупа А. Субективни причини. Дължат се единствено на непълни или погрешни преценки на опасната ситуация, надценяване на собствените сили и възможности, пренебрегване реалната заплаха, както и на последвалите неадекватни действия и поведение.

Подгрупа Б. Обективни причини. Дължат се единствено на външни независими от туриста фактори – земетресение, рязко влошаване на времето, внезапно влошаване здравето на туриста и на скрити дефекти в използваните съоръжения.

Подгрупа В. Обективно-субективни причини. Те са характерни с наличие на обективно съществуващи, заплашващи фактори, които туриста съзнателно пренебрегва.

Анализите показват, че субективните и обективно-субективните причини са с най-голямо относително тегло и на тях се дължат повечето от опасните ситуации и нещастните случаи в природната среда.

Вторият основен компонент на безопасността е свързан с правилата за безопасност на туриста в природна среда, които са обективизирани въз основа на следните критерии: че произтичат от посочените причини за възникване на опасни ситуации и нещастни случаи; че са съобразени с вида на извършената конкретни туристическа дейност; че са проверени в разнообраз-

ната туристическа практика; че са съобразени с теренните, метеорологичните и сезонните условия.

За овладяването на всяка опасна ситуация и недопускане на нещастие се използват различни подходи и конкретни мерки. Очаквания положителен резултат обаче се обуславя от спазването на следните три задължителни **измерения на прилаганите мерки**:

Първото измерение е изискването за своевременност (отнася се за времето и конкретните условия);

Второто измерение е всеобхватност и се отнася както за всички туристи от групата, така и за вся-

ка една от едновременно въздействащите няколко заплахи.

Третото измерение на използваните мерки за безопасност е ефективност.

Запазването на здравето и живота на туристите, на спортистите, децата, учениците и по-възрастните хора изисква разгръщането на широкомащабна профилактична дейност насочена към разширяване на знанията и практическия опит свързани с безопасността при придвижването, пребиваването и спортуването в природна среда. По този начин ще се повиши степента на социалната зрялост на човека, неговата професионал-

на пригодност, физическа и психическа готовност за безопасно общуване с природната среда.

Накрая ще припомним две азбучни истини:

Първата – че опасността (заплахата) не избива своята евентуална жертва, а нанася своите разрушителни удари преимуществено върху нарушаващите правилата за безопасност.

Втората – че няма много важни или малко важни, големи или малки причини, които водят до опасни ситуации или нещастни случаи, защото понякога и малкото камъче обръща колата.

Доц. ст. н. с. Борис Маринов

В Боровец стартира „Научи се да караш ски“

За трети път в Боровец стартира програмата "Научи се да караш ски". В рамките на тази програма 500 деца от 2 до 4 клас от седем училища от Самоков, Говедарци и Долна баня ще се обучават по пет часа дневно в рамките на 4 дни. Обучението ще продължи общо 6 седмици /с прекъсване през месец февруари/ и ще приключи в края на март. На финала му ще бъдат излъчени 10-те най-добри момичета и момчета от съответното училище.

В края на програмата ще се проведе и заключителното финално състезание, в което ще участват призорите от отделните школи - общо 60 деца.

Програмата "Научи се да караш ски" се организира от Министерството на образованието и науката, Министерството на младежта и спорта, Българската фе-

дерация по ски, със съдействието на Регионалния инспекторат по образование в Софийска област и любезното домакинство на фирма "Бороспорт".

Очакванията са стотици школьници да усвоят тънкостите на ски спорта.

Любомир Кузев

Нов мост в подножието на Костенския водопад

С празничен ритуал беше открит официално новият мост на река Чавча в подножието на Костенския водопад.

Идеята за направата му е на Иван Натин от съседното село Костенец и неговите съселани, а финансирането е осигурено от кмета на селото Георги Анчин и кмета на общината Радостин Радев.

Общинският кмет честити новата туристическа придобивка и отправи благодарност към всички, участвали в нейното изграждане в това живописно и красиво природно кътче.

От този мост ще започва изкачването в рилските дебри по нова екопътека, която предстои тази година да бъде изградена и да радва многобройните планинари и гости на курорта.

Откриването на новия мост бе съпроводено с поредица от гърмежи на черешовото топче – една чудесна атракция, с която 63 годишния Димитър Попгенов поздравяваше прииждащите край водопада хора.

Любомир Кузев

Хижа "Попови ливади" отново приема гости след основен ремонт

Хижата се намира в местността Попови ливади на 1412 м н.в. и представлява масивна двуетажна сграда. Разполага с 60 легла във: 2 двойни стаи, една с 4 легла, една с 5 легла, две с по 11 легла и една със 7 и 8 легла. Баните и тоалетните са на етажите с преддверие и топла вода. Отоплява се с парно. На разположение на туристите са вътрешен бар, летен бар с открити 80 места /за летния сезон/, сателитна телевизия, интернет Wi-Fi, барбекю, пеш, детска площадка, футболно игрище, асфалтов паркинг. До хижата има още една самостоятелна постройка с 12 легла в стаи с 2, 3 и 7 легла - самостоятелен санитарен възел, изграден информационен център за провеждане на семинари. Предлага се разнообразна кухня, в т.ч. и собст-

вена кухненска продукция - печено агне, овче кисело мляко, питки и други ястия. По желание на туристите домашните организират транспорт до Бяло

море, гр.Кавала, о.Тасос и разглеждане на археологически обекти в Р Гърция.

В съседство на хижата се намират интересни туристически обекти:

Исторически музей - гр.Гоце Делчев

Късноантичен римски град "Никополис ад Нестум" - с. Гърмен

Тракийско светилище - с. Долно Дряново

с. Ковачевица, с. Лещен, с. Делчево,

с.Огняново с минерални извори и бани - 10 км.

Манастири - "Свети Георги" - гр.Хаджидимово, "Св.Богородица" - гр.Гоце

Делчев, "Успение Богородично" - с.Баничан;

- вр. Ореляк (2099 м - първенец на Среден Пирин) - 2,00 ч.;

- вр. Свещник (1975 м - първенец на Южен Пирин) - 2,00 ч.;

- вр. Муторог (1970 м) - 3,00 ч.;

- х. "Малина", - 5,15 ч.;

- х. "Пирин", - 7,00 ч.;

- х. "Славянка", - 7,00 ч.

Хижата е пункт от европейски маршрут Е-4.

За повече информация можете да се обърнете към хижаря Димитър Пирнарев - на тел. 0751 991 91, GSM-0896 722 557, 0882 966 222 и на e-mail: hijite_70@abv.bg

Представяме Ви

Черни връх

Първенецът на Витоша - Черни връх, със своите 2290 м.н.в. нарежда планината на четвърто място по височина сред българските планини. Намира се на Балканското водоразделно било и заема централно място в планината.

Напогодбява пресечен конус, чиято горна равнина се издига на 40-50 м над понижението, което го отделя от вр. Голям Резен. Склоновете му са покрити във всички посоки с едри скални еднични блокове, скални групи и тревиста растителност. Черни връх е главният хидрографски възел на Витоша. По склоновете му са изворните области на 9 витошки реки: Върла / един от началните потоци на р. Струма - втора по пълноводност в България /; Матница, Владайска, Боянска, Драгалевска, Бистрица, Железничка / Селска / и др.

Черни връх е един от най-широкообзорните върхове у нас. В радиус от 50 км няма по-високи точки, които да преграждат погледа на наблюдателя. Южно на заден план са внушителните върхове на Рила и ниската Верила.

Вляво от тях е Планина, на изток се очертава Лозенска планина, а зад нея - Ихтиманска и Същинска Средна гора. На север е веригата на Стара планина, а на запад се разстилат ниските планински вериги - Люлин, Чепън, Любаш, Вискяр, Черна гора и Руй. Непосредствено до Витоша, разделяни от долината на р. Стру-

ма, се виждат обезлесените ридове на Голо Бърдо, по на запад са планините на Краище, а на югозапад се вижда заобленият масив на Осогово. В близък план на изток са Резньовите, на юг са върховете Скопарник и Купена, на запад - Седлото и Селимица, на север платата, сред които стърчи Лъвчето, а на заден план са Средец, Ушите и Камен дел.

Черни връх е свързан с една знаменателна дата - на 27.08.1895 год., по покана на Алеко Константинов, на Черни връх се изкачват около 300 души, /между които и Иван Вазов /- невероятно събитие за онова време. С това се полагат основите на организираното туристическо движение у нас, което през настоящата година ще отбележи своята 120 годишнина.

През 1935 година е открита втората високопланинска метеорологична станция у нас, изградена със съвместните усилия на БТС и Централния метеорологичен институт. Сега тя се използва за работа на метеоролозите и за туристическия заслон с чайна за временен подслон за преминаващите през върха туристи.

През 1966 г. на Черни връх е поставено началото на националното движение "Опознай България-100 НТО", а върхът е обект от това движение. През него преминава трасето на Европейския туристически маршрут Е-4.

Йордан Йорданов

Черни връх може да бъде изкачен от няколко подходящи изходни пункта. Маршрутите са летни и са по възможностите на средно подготвения турист.

Хижа "Алеко"

Маршрут 1

х.Алеко-Черни връх/ 1,30ч., червена лентова и стълбова маркировка, денивелация около 330 м./

Маршрутът е част от Европейския туристически маршрут Е-4. От х. Алеко в югозападна посока пътеката изкачва на дълги серпентини стръмния склон на м.Стената. След 0,30 ч. край каменен заслон и чешма тя излиза на каменистия камионен път за Черни връх. Пътеката следи пътя около 1 км и след това продъл-

жава по стълбовата маркировка, преодолява малък дол, излиза на стръмнина и скоро достига поляната пред върха.

До хижа Алеко се достига от кв. Драгалевци по асфалтиран и павиран път / 14 км./ или с кабинкова въжена линия с начална станция под кв. Симеоново / 0,30 ч./ Друга възможност е със седалковата въжена линия от кв. Драгалевци-м. Бай Кръстьо-м. Голи връх / общо 0,35 ч./

От кв. Драгалевци може да се тръгне и пеш по добре очертана

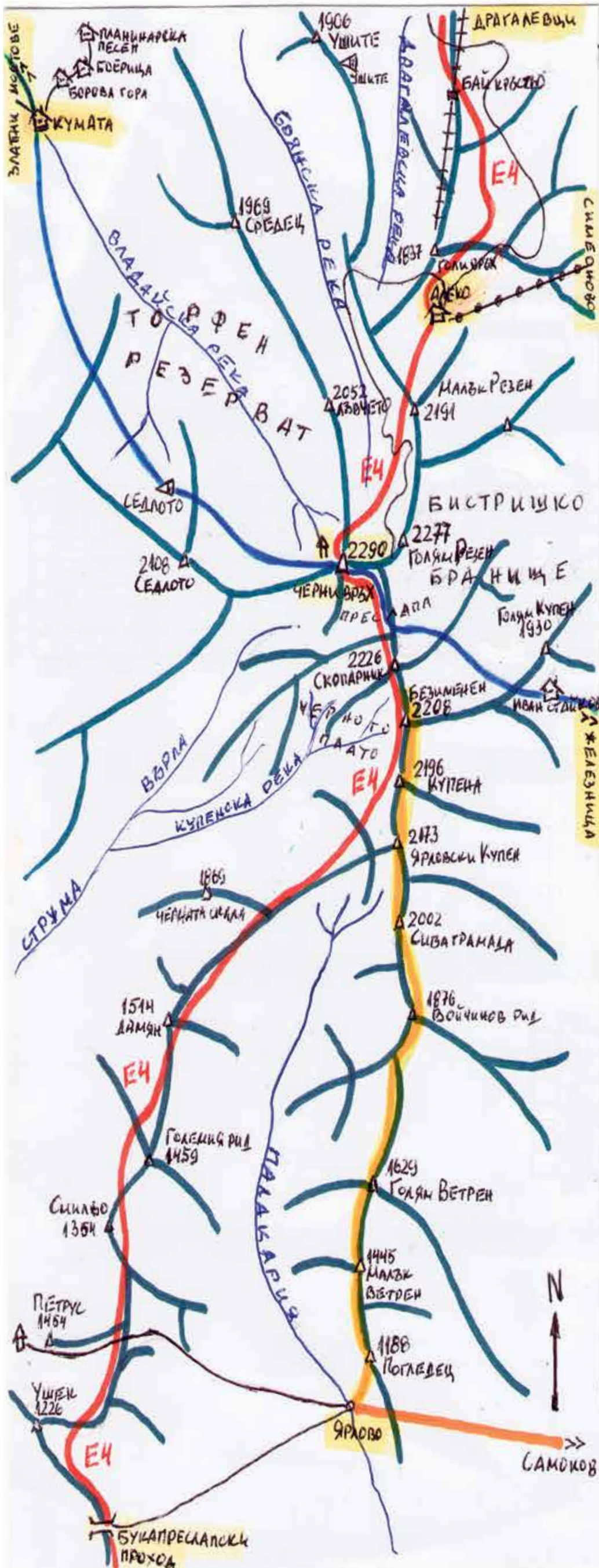

Туристически заслон Черни връх- разположен е на върхната заравненост на Витошия първенец. Разполага с туристическа столова и бюфет. Изходни пунктове и съседни обекти: кв. Княжево -София -4,30ч, кв. Драгалевци- София- 4,30 ч., кв. Симеоново- София- 4 ч., м. Златни мостове-3ч, м. Бай Кръстьо-2,30 ч, х. Тинтява-2,30 ч, Букапреслапски проход / географската граница с Верила по маршрут Е-4/ -4,30 ч.

и маркирана с червен цвят пътека / началният участък на Е-4/, която приблизително следва седалковия лифт / 3 часа/.

Х. Алеко е разположена в м. Масловица, 1977 м.н.в., капацитет 100 места, етажни санитарни възли, туристическа столова, бюфет, ресторант, ски гардероб, ски писта, влекаче, паркинг.

Съседни обекти: х. Тинтява - 1,30 ч.

Хижа "Кумата"

Маршрут 2

Х. Кумата-Черни връх/ 2 ч, маркировка синя лентова и стълбова, денивелация 566 м/.

От входа на хижата се тръгва на юг по стръмна пътека, следейки и стълбовата маркировка за Черни връх. Между стълбове № 206 и 205 се излиза на автомобилен път, в последствие пътеката напуска пътя, през гора пресича през моста река и след кратко изкачване излиза отново на пътя. При стълб № 132 се излиза на м. Конярица / 0,20 ч./ Пътеката се изкачва стръмно нагоре, достига м. Три кладенци и край вр. Селимица / вдясно/ достига засл. Седлото / Самара/- 1,20 ч.

След малка заравненост започва стръмно изкачване и за

0,40 ч. се достига Черни връх.

Изходен пункт до х. Кумата е м. Златни мостове, откъдето маркираната със син цвят и указателни стрелки туристическа алея извежда на хижата за 1 час.

Местността Златни мостове отстои на 12 км. по шосе от София/ кв. Бояна/ До Златните мостове може да се достигне по пешеходни пътеки от кв. Княжево- 2,30 ч или кв. Владая по маркираната със син цвят пътека по долината на Владаяска река/ 1,30 ч/.

Хижа Кумата е разположена в южната част на м. Боерица на 1724 м.н.в. Капацитет 27 места, туристическа столова, бюфет, паркинг. Съседни обекти: х. Планинарска песен, Борова гора и Боерица-0,15 ч, х. Еделвайс-0,45 ч, х. Септември- 050 ч, х. Тинтява-1 ч.

Маршрут 3

Село Железница-УБ "Иван Стайков"- Черни връх/ 3,50ч/, маркировка синя лентова и стълбова, денивелация 1290 м/.

От площада на селото се тръгва нагоре по левия бряг на Железничка река. Пресича се шосето София-Самоков и след като се мине моста над реката се поема по коларския път, който води нагоре по левия бряг.

При моста е стълб № 141 от стълбовата маркировка. При стълб № 124 има изграден заслон с маси и пейки. При стълб № 100 пътеката навлиза в боровата гора, а при стълб № 54 се достига голото било Шеовица. Оттук се откриват панорами към долината на Железничка река, Плана и Лозенска планина. По-нагоре наклонът се увеличава, пътеката и стълбото маркировка се разделят за известно време, но при стълб №4 отново се събират и се

излиза при Учебна база "Иван Стайков" на НСА"В. Левски" /2,30 ч, 1880 м.н.в./ От Учебната база в северозападна посока, пътеката, обозначена с ъс стълбова и синя лентова маркировка пресича мочурите над базата, траверсира източните склонове на вр. Скопарник и излиза на седловината в м. Преслапа, между върховете Голям Резен и Скопарник. Тук тя се съединява с маркираната с червен цвят лентова маркировка на Е-4. Пътеката изкачва на серпентини част от южния склон на вр. Голям Резен, преминава между скални блокове, поема по западния му склон, достига заравнеността под Черни връх и с последно изкачване достига първенеца на Витоша.

Село Железница се намира на 22 км. от София. През него минава автомобилния път София-Самоков през м. Ярема. До селото се достига с автобуси № 69 и № 70 от ж.к. Дървеница/София/ и автобус № 98 от кв. Хладилника/София/.

Маршрут 4

Село Ярлово-вр.Сива грамада-вр. Скопарник-Черни връх / 5,10 ч., маркировка жълта и червена лентова, и стълбова в крайния участък, денивелация около 1340 м/.

От площада на селото се тръгва на север към боровата гора над него. Започва стръмно изкачване под просека до вр. Погледец, а след това по билото между него и вр. Малък Ветрен. Постепенно се достигат западните му склонове, които се подсичат, излиза се на седловината пред вр. Голям Ветрен, който също се подсича от запад. Изкачва се понижението северно от върха. Продължава се вдясно от иглолистна гора и се излиза на вр. Войчинов ред. Следва се главното било в северна посока, достига се скалистия връх Сива грамада, като се подсичат западните му склонове и се излиза над него/ 3ч./ Продължава се през платото над изворната

област на р. Палакария. Над него на северозапад е каменения купол на вр. Ярловски купен/ 2173 м/. Продължава се на север като се подминава от запад вр. Купена/ 2196 м/. Отпред е обширната област на Черното плато- изворна област на Купенска река/ ляв начален поток на р. Струма/. Скоро се достига вр. Безименен / 2208 м./,където излиза от юг маркираната с червена маркировка пътека на Е-4. Продължава се на север по червената маркировка. Следва подсичане от западната страна на вр. Скопарник /2226 м/ и се достига Превала/ м. Преслапа/ между него и вр. Голям Резен, където се включва пътеката / синя лентова и стълбова маркировка/ от с. Железница. Оттук се продължава по трасето, описано в маршрут 3.

С. Ярлово отстои на 41 км.от София и на 30 км.от Самоков. До него се достига с междуселищни автобусни линии от София / ж.к.Дървеница и Централна гара/ и от Самоков.

Когато човек е ходил в Египет и Мексико, много му се иска да посети и Перу. Защото е чел и е гледал документални филми, в които се твърди, че там се намират археологически паметници, по-интересни от тези в споменатите две страни.

Какво по-интересно от пирамидите? Отговорът дойде от Куско – "Пъпа на света", столицата на огромната империя на Великия инка. Тук има няколко археологически обекта, всичките удивителни.

САКСАЙХУАМАН

Най-впечатляващ е Саксайхуаман. Това е археологичен комплекс със зигзагообразна ограда от едната страна. Тя е на три нива с височина 20 м и дължина 300 м. Изградена е от големи обработени каменни блокове, които не са еднакви нито по форма, нито по размери. И въпреки това просто са наредени един до друг и един върху друг без никаква свързваща смес. Въпреки различната си форма и големина те така са напаснати, че дори бръснарско ножче не може да се провеме между две прилепнали повърхности. А най-отпред на издадените навън части стоят особено големи камъни – цели скали с височина 5 м и с тегло около 200 т. Има и много разхвърляни големи обработени каменни блокове, някои разтрошени. За този археологически комплекс историците и археолозите казват, че е построен от инките и че е военна крепост за отбрана на Куско с храм на Слънцето, може би посветен и на бога на мълните. По този начин обясняват зигзагообразната форма на ограждащата стена. Пък и тази форма много спомагала за отблъскване на противника. Че инките са използвали този комплекс за религиозни цели, не буди съмнение. Испанските хронисти от XVI в. са отбелязали това. Но дали индианците са го строили, или са го заварили в този вид и са го приспособили за свои цели? За всеки човек (извинете, всеки човек, ако не е историк или археолог), като види тези огромни каменни блокове, е ясно, че индианците не биха могли да ги отсекаят от местонаходището им, да ги полират и да ги пренесат, търкаляйки ги върху ствол на отсечено дърво. Защото е известно, че индианците не са познавали желязото и колелото, не са използвали дори животинска сила. На друго място ни показва каменен блок с тегло 560 т. Колко индианци е трябвало да се наредят да го теглят и бутат няколко километра, и то не по равно? Да кажем 5000. Но къде да се сместят те до 5-метровия мегалит? Като се впрегнат с въжета? А как ще синхронизират действията си толкова много хора на голямо разстояние помежду си? Пълен абсурд! А за това, как са отсичали такива мегалити от скалата, историците дават такъв отговор: забивали в скалата дървени клинове, заливали ги с вода, те се разширявали и откъсвали мегалита от скалата. А как се забива дървен клин в толкова твърда скала? Ако това успеят, колко време им трябва за отделянето на един мегалит? А за обработката му с точност до микрон, за да пасне на поставения преди това камък? Специалистите твърдят, че рязането и полирането може да се направи с лазер, но нямало характерните следи от употребата му по обработените камъни. Ние сега можем да го правим и с бързо въртящ се диск, но не с толкова тънък, колкото древните строители са използвали. И поради липса на стандартизация на камъните за строежа, техните инструменти са били преносими,

а сегашните наши инструменти – не. Освен това в Саксайхуаман били намерили следи от обработка на камък в размекнато състояние. Тъй като нагряване до 1000 градуса по Целзий много би усложнило работата, предполагат, че камъкът е бил размекван с химикали и после рязан. И ние сега сме можели да размекваме камък, но не се възвръщала твърдостта му. Докато древните са разполагали с химикал, който позволява възстановяване на качествата на третирания с него камък. Заключение: на специалистите е, че това е направено от цивилизация на по-високо технологично ниво от нашата – било то земна или извънземна. Военните специалисти твърдят, че зигзагообразната конфигурация на стената я прави по-уязвима на атаките на противника. Освен това, тя не огражда целия комплекс. Така че със сигурност не е строена за отбрана. Интересно, за какво е била нужна тази тройна зигзагообразна стена на нейните създатели? Специалистите казват, че била предназначена да спира ударна вълна чрез интерференция. Предполагат, че голямата сега полна срещу стената е била космодрум или полигон за изпитания на научни или военни разработки.

Странният камък, използван от индианците за слънчев календар

КЕНКО

Близко до Саксайхуаман е Кенко. Не по-малко удивително място. Индианците са го използвали за балсамиране на мъртвци. Но пак е построен от огромни каменни блокове очевидно не от индианците. Една част е под земята. Там има каменни поставки за труповете и т.н. Но тези, които са го строили, са го използвали за изстрелване на ракети или нещо подобно. За тази цел е трябвало да има апаратура отвън и вътре под земята в бункер, където хората да са защитени. Пак има много камъни отстранени, някои раздробени.

Олантайтамбо

Очакваното и една екскурзия

Снимка, направена на 4860 м височина, на фона на димящ вулкан

Ще оставим Пука Пукара – крепост за отбрана на Куско и Тамбомачай – термален извор на императора, без внимание, за да се спрем на Корианча – храм на Слънцето в центъра на Куско. През XVII в. испанците разрушили част от него и построили манастира "Санто Доминго". Запазили част от стария храм за килии на монасите. През миналия век едно много силно земетресение съборило построената от испанците църква. Непокътната останала само старата част, но замазката, направена от монасите и изрисувана с библейски сюжети, била паднала. Така се показали каменните блокове – макар и не толкова

Зигзагообразната стена на Саксайхуаман

големи, от които били изградени стените очевидно от същата много високо развита цивилизация. Сега тази част е достъпна за посещения.

ОЛАНТАЙТАМБО

И така, оставяме Куско и отиваме на 40 км на северозапад. Там, на един терасиран хълм в Свещената долина на инките по р. Урубамба са останките, както се изразяват екскурзоводите, от гигантски административен, обществен, религиозен и военен комплекс от времето на инките – Олантайтамбо.

Там на хълма са разположени няколко огромни мегалита, свър-

зани един с друг чрез идеално напаснати по-тесни (20-ина сантиметрови камъни). Има и стена като част от сграда с ниши с големина на малко прозорче. Разбира се, всичко това е строено от високоразвита цивилизация. Има и твърде много мегалити, разпръснати чак до най-долната тераса. И почти по всички разгледани от нас обекти в Куско също имаше много разпръснати наблизко и надалече големи каменни блокове. Обяснението на археолозите е едно от следните:

- резултат от земетресение;
- испанците умишлено са разрушили постройките;
- сградите не са били завършени, когато са дошли испанците, а тези каменни блокове са били докарани, но не са били още влезли в употреба.

Специалистите твърдят, че на никой от обектите разпръскването на мегалитите не е причинено от земетресение, защото според тях и най-силното земетресение би оставило падналите блокове непосредствено до стената, от която са паднали. А испанците е нямало за какво да разрушават сградите, нали вече са им принадлежали. Дори и по някакви причини да са правили това, пак не биха премествали тези толкова тежки блокове далеко от разрушаваната сграда – би било безсмислено и свързано с големи загуби. Остава индианците да са започнали строежите едновременно на всичките обекти и никой да не са завършили, когато са ги нападнали испанците. Но както стана ясно дотук, те въобще не биха могли да правят такива мегалитни постройки. Те са били в състояние само на мястото на паднал каменен блок да направят зид от необработени камъни с големина на футболна топка, свързани с някаква смес. Но защо все пак има толкова разхвърляни каменни блокове край всички обекти? Разбира се, от разрушението на сградите. Но каква е причината те да са така разпръснати понякога на десетки метри от сградите, част от които са били? В случая с Олантайтамбо някои специалисти смятат, че за това е виновен много силен воден удар. При това не от прииждане на Урубамба, а срещу течението на реката от запад, т.е. откъм Великия тихи океан, въпреки че Олантайтамбо е на 2800 м над м.р. и е на 400 км от океана. С други думи, изказват хипотезата, че Всемирният потоп е причинил разрушението на сградата и улякъл големите каменни блокове надолу по терасите. Ако това е така, значи се е случило 10 хил. години пр.н.е. Но дали и в Куско пак причината е потопът? Не, казват изследователите. Причината била жесток въздушен удар от атомна бомба или от неизвестно нас оръжие. Това се отнася за Саксайхуаман, Кенко, Силутани – инкско гробище, което според специалистите може би е било поле с доменни пещи за строителите им. И най-вече се отнася за Пума Пунку на езерото Титикака в Боливия. Така че описаната в индийските хроники война между боговете намира своето потвърждение чрез следите в археологи-

Неочакваното от

Мачу Пикчу

ческите обекти в Перу и Боливия. Тази война я датират след Потоп и преди около от 5000 до 7000 години пр.н.е.

МАЧУ ПИКЧУ

Посетихме и Мачу Пикчу (в превод – Стара планина или Стар връх). За този град, открит едва през 1911 г., историците казват, че е било място за почивка на императора и обкръжението му. Може би за същото го е ползвала и въпросната могъща цивилизация. Мястото е наистина много красиво – на 2400 м над м.р., закътано между много планини. Това е цял град, доста запазен, с дворец, храмове, жилища за приближените на императора и за обслужващия персонал, тераси за земеделие и т.н. Качихме се най-горе. Там ни показаха някакъв голям каменен блок с много издатини и вдлъбнатини, специално направени, но в случая не използвани. Най-отгоре стръчи половинметрова призма с основа правоъгълник, сянката на която (както твърдят екскурзоводите) индианците са използвали за определяне на слънчев календар. След това ни отведоха в друго помещение доста по-надолу, в което имаше две пълни с вода каменни тави с размер на истински домашни тави. Съобщиха ни, че инките водели чрез тях наблюдение на движението на слънцето, луната и звездите, защото им било трудно да гледат нагоре към небето. Какви ли наблюдения могат да правят хора, непознаващи писменост, без телескоп и без средства за измерване на времето? По-скоро са гадаели чрез тях. Все пак от уважение към нещастния екскурзовод перуанец, когото карат да говори такива неща, никой не се разсмя. После се смяхме.

Досега ставаше дума само за археологическите забележителности на Перу. Но Перу не е само това. Тази страна е с повече от 10 пъти по-голяма площ от тази на България и с 30-милионно население (и забележете, само със 130 депутати!). Перу има бряг на Велики тихи океан с дължина 2600 км. Столицата Лима е точно по средата на този бряг. Поехме на юг от нея. Знаехме, че в Перу има пустиня, но не сме очаквали да е толкова голяма (продължава

Фигури от платото Наска

и в Чили), нито пък че е на брега на най-големия водоем на планетата. Вероятно защото ние в Европа очакваме валежите откъм запад, а там – откъм изток, но Андите са много високи и облаците не могат да ги преминат. Все пак в пустинята има градовПаракас в провинцията Ика. Тук се намира най-големият национален парк – резерват. Обитаван е от много животни и птици. Видяхме в естествената им среда розово фламинго. Към парка са включени и Балестовите острови. С моторна лодка отидохме до тях. Там наблюдавахме перуански пингвини, които, наредени по скалите, ни наблюдаваха, както и налягали за почивка морски лъвове и много птици. Видяхме и как събират гуаното – национално богатство за Перу, както са златото, среброто, медта, нефта и др. Толкова е ценно, че в края на XIX в. заради находищата му Чили е нападнала Боливия, Перу се е включила във войната на страната на Боливия и е загубила цяла една провинция. Паракас е име и на една от силно развитите прединкски култури. Миналия век точно на полуострова, на който се намира градът Паракас, в солидна гробница със сложна архитектура са намерени 300 скелета на хуманоиди с продълговати черепа с 25% по-голям обем и с 60% по-голямо тегло от човешките. Изследванията на тяхното ДНК показват, че са от преди 3000 години и че не са хора. Откъ-

де са се взели? Може би това са били боговете, на които индианците са се подчинявали и са се възхищавали. Защото точно културата паракас, в района на която е тази гробница, и съседната на нея култура наска са имали обичая да моделират продълговати черепа на аристократите чрез пристягане на главичките на децата. Искали са да изглеждат като тях – господари и богове.

Изобщо Перу е пълно със загадки. Когато след около 1200–1250 км на юг от Лима завихме на изток и навлязохме в предпланините на Андите, очаквахме зеленина – нали сме в планина! Но не! Пак пустиня, но каменна, ако така е прието да се нарича. Дори не знаехме, че има и такива пустини: ни стръкче тревичка, ни животно, ни птиче. Същински лунен пейзаж! Тягостно беше някак! Докато сме още на тема пустиня, да разкажем за Наска. Това е пустинно плато, не вали дъжд, духа вятър, но не и на самата повърхност. И някой – неизвестно кой, някога – неизвестно кога, и най-вече неизвестно защо е нарисувал големи фигури на животни и което е много по-трудно, много прави линии с дължина километри. Още в XVI в. испанските хронисти споменават за тях, значи, са отпреди това. Всъщност самото рисуване се състои в това да се отместят камъчетата. Тъй като те са тъмни, а отдолу се показва светла повърхност, рисунката е готова. Правени

са изследвания и се е стигнало до заключение-

то, че начертаването на толкова дълги прави линии в момента е на ръба на възможностите на съвременната геодезия дори с използване на аерофотоснимки. Ако са ги правили индианците, някоя високо развита цивилизация е ръководила начертаването на много дългите прави линии. Но защо са ги направили? Загадката си остава. Когато човек е на земята, той не вижда никакви фигури. Явно са предназначени да бъдат гледани от птичи поглед. Ние искахме да ги видим и затова се качихме по 4-5 човека в малко самолетче "Чесна". Полетът беше за хора с добър вестибуларен апарат. Когато самолетчето стигнеше над някоя фигура, то се навеждаше наляво, за да могат седящите отляво да направят снимка през прозорчето. Но тъй като самолетчето се движи бързо, то е подминало фигурата, затова прави остър завои, достига същата фигура и се накланя надясно заради седящите отляво. И така за всички фигури. Е, как да не е вълнуващо!

КОЛКА КАНЬОН

Посетихме и най-дълбокия (4160 м) каньон в света - Колка каньон, повече от два пъти по-дълбок от Гранд каньон в САЩ. Но склоновете му са полегати и затова не е толкова впечатляващ. Видяхме за наша радост 5-6 кондора в полет. Е, доста отдалече, но при толкова много хора не може да се очаква, че те ще се приближат. Видяхме даже и колибри. Кондорът е свещена птица за инките. Едра е, при разтворени криле достига 2,80 м. А за да стигнем от Арекипа (втория по големина и по значение град в Перу) до Колка каньон, преминахме през височина от 4860 м над м.р. и мнозина от групата ни се бориха с височинната болест (кислородна недостатъчност). Е, бяхме и в гр. Пуно при люлката на инкската култура, на брега на езерото Титикака. То е най-голямо (8 хил. кв. км) от плавателните високопланински езера. Намира се на 3812 м над м.р. Откъм Перу е сладководно, а откъм Боливия – солено. В него на построени от тръстика плаващи острови живеят индианците уруси. Съществуват

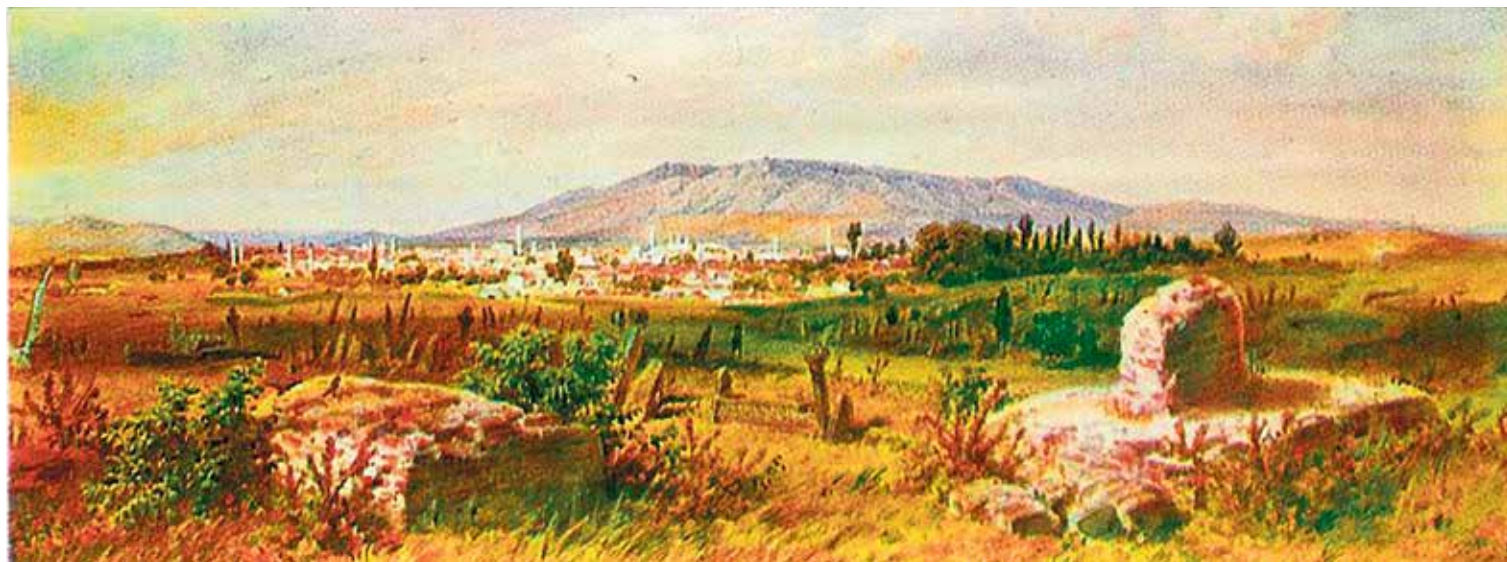
около 280 такива острова. Ние посетихме два от тях.

За малко да бъде забравено нещо много съществено за Перу. Щом след пустинята стигнахме до места в Андите, в които три месеца подред в годината вали дъжд, вече пътувахме в сред планини, чиито склонове са целите от долу до горе терасирани. И то понякога при много стръмен склон са изградени стени от по 2 м, за да се получи горе тераса с широчина 1-1,5 м. Докарвана е от далеко плодородна почва. Така терасата е готова за сеене на царевича, садене на картофи и др. Казват, че тези тераси са от времето на империята на инките. Сега се използвали само 30% от тях. Вероятно защото една част от населението се е преселило в градовете, а много от останалите по планините разчитат да се изхранват чрез обслужване на екскурзиантите, отколкото да се занимават със земеделие и скотовъдство.

След Мачу Пикчу се върнахме в Куско, за да вземем самолет до столицата. Лима е побрала 1/3 от населението на Перу, но е успяла да остане красива. От Лима до Париж, оттам до София и екскурзията свърши. Пътеписът също свърши, но останаха много интересни неща неразказани: за катастрофалните земетресения там; за пушещия вулкан; за ламите, викуните и алпаките; за човешките жертвоприношения; за прединкските култури; за богинята Пачамама и бога Пачатата; за змията, пумата и кондора; за историята на империята на инката; за Андите; за хората; за кулинарните им изяви; за еженеделните военни паради; за красивите градове; за езика кечуа и др.

И все пак, като се направи равностметка, най-впечатляващото изживяване от тази екскурзия си остава това, че видяхме с очите си сътвореното от една по-напреднала цивилизация от нашата. Само един въпрос не ни дава мира. Победените във войната може да са били унищожени, но къде са победителите? Защо ги няма? Ако са били извънземни, те са отишли на своята планета. Би ли могло да са от земна цивилизация и да са изчезнали, претопявайки се в бързо нарастващото население на Земята? Едва ли някога ще разберем!

Донка Янева

Не е лесно да си на кръстопът. Не е лесно да бъдеш ключ. На някои носиш надежда, на други - отговори. За някои си мъка и нега, а за други - просто парче старо желязо, неспособно да се размени дори за конска подкова.

Виждали ли сте как душите на родените в София проблясват в синьо, когато заговорят, че са "кореняк-софиянци"? В същото време вярвам ще се съгласите, че трудно се намира фино благородство в нашения "дървен шоп".

А питали ли сте се къде е центърът на столицата ни? Може би катедралата "Александър Невски", наричана напоследък "златното сърце на София"? Или пък площадът пред Народния театър, зашеметяващ със своята аристократична шармантност, или пък Борисовата градина, скътала в сенките си седем шарени тайни... А може би са ручейките с минерална вода срещу Халите, във всяко от каменните корита на които се излиза вода от различен извор, с различен вкус... Никой не може да каже! Може би, защото самият въпрос е погрешен.

Многолика е София като жена. А казват, красотата е в око̀то на наблюдаващия. И така, тя ни се разкрива пъстра, богата на древни тайни, красива като момиче, срамежлива като пролетно цвете и дръзка като пламенен божур... Каквато я търсиш, такава ще я намериш. Защото нейното сърце - си ти!

И веднъж стъпил в нейните владения, София ще те приюти, ще те прегърне като майка и ще ти разкаже приказни мечти, как всичко е възможно, как целият свят е в краката ти, как тук е земята на мечтите и сбъднатите желания.

София е земя на мъдростта, казват. Но не каква да е, а мъдростта на отговорите, и то само ако умееш да зададеш правилните въпроси. Иначе тази мъдрост ще ти се стори пълна лудница.

"Расте, но не старее". Всеки знае така наречения девиз на столицата ни. Знаят явно днешните управници как да ухажват своята господарка, съетна като всяка жена, повелителка на тези земи от 8000 години (поне за толкова знае науката). Защото прегръдките на София са неустойими и сетиш ли ги веднъж, все към тях ще те тегли сърцето.

ЛЮЛКА ОТ ЛЮБОВ

Някога, много, много отдавна между двете планини в покрайнините на древния град Сердика живеели двама млади. Вита викали девойката, а Люлин било името на юнака.

Шопите, дето живеят по тези земи от незапомнени времена, не са лесни хора. Опаки и своенравни, щом тупнат с крак, и орехите се плашат и падат по

В око̀то на легендите: Неустойимите прегръдки на СОФИЯ

земята. А чуеш ли да се провикват: "Дръж се, земьо, шоп те гази!", значи почват да се вият тежките шопски хора, дето разиграват сърцето и разтреперват полето.

Такива били и Вита, и Люлин. Дръзки, пъргави, своенравни и... тежки. Каквото си наумят - правят го. Но потрайте. Вита и Люлин не се били срещали още.

На Големото било, както викали шопите на Витоша по това време, пасяла вироглавите си кози Вита, а на Дългото било пасял говедата на махалата Люлин.

Песнопойка била Вита. Гласът ѝ се виел, превивал и докато пеела на връх билото, Вита сякаш виждала как песента ѝ полита високо, високо и стига чак до бляскавите води на Искъра, дето като сребърен пояс пресича софийското плодородно поле и се губи в диплите на Балкана.

Така я чул Люлин. Гъдулар и тъпанар бил Люлин. И от ритъм отбирал, тежък и дълбок като тътен на зимна стихия, и от тънките струни на душата на гъдулката, дето трябва нежно, но решително да се докосват с лъка, тъй сякаш да не разберат,

че са докосвани, за да пеят със своя си глас, а ти само да потъваш в тъничкия им гласец.

Слушал Люлин песента на Вита и пригласял с гъдулката си, а щом не пеела, се провиквал:

- Витоооо!

- Шоооо! - отвръщала девойката, но знаела защо я вика Люлин и подхващала дръзки напеви за любов и нежност, за птици, които прелитат планини и реки, за да се намерят... "Витоооо!" "Шоооо!" се чувало често-често от двете била, а ехото сливало двата гласа в едно. И зиме, и лете планините ехтели, сякаш самите им каменни сърца пеели на висок глас - "Витошооо!"

Така се влюбили младите. Без да видят очите си, без да се срещнат и наговорят. Мерата ги деляла. Да можело стадата си да оставят, та да се втурнат един към друг в прегръдките си! Да можело да нагазят в чуждия синур и да сплят стадата си... но не можело.

Така минавали годините в захлас, река Искър много камъни огладила, а момчето и момичето пораснали. Възмъжал Люлин, на канара заприличал, но все за Вита заничал. Порас-

нала и Вита. Станала тънка, висока, а веждите ѝ като гайтани се виели, като змийчета пробждали сърцата на селските ергени. Но Вита все връщала ли връщала момците. Люлин чакала, но срам я било да признае на майка си. А се вървели стройници, бедни и богати, красиви и грозни, от близки и далечни села, но Вита връщала всички. Един ден дошел вестносец от далечно село - най-личният момък, най-добрият майстор зидар пращал стройници за Вита.

Когато се подала вечерницата, Вита прибрала стадото, издоила и седнала да вечеря, майка ѝ казала:

- Утре брат ти ще отиде с овците. За тебе идват стройници от добър род и с добър занаят. Ще те женим, вече няма да ни правиш за смях!

Нищо не рекла Вита. А сутринта, когато домашните ѝ станали - от нея нямало ни следа. Търсили я тук, търсили я там, но напразно.

Но по пладне чули гласа ѝ, пеела от височината на Големото било. Чули и провикването на Люлин, който пасял овците си по Дългото било:

- Витооо!

- Шоооо! - отговаряла Вита и ехото на двете провиквания се сбирало пак: - Витошоо! Витината майка потъмняла от страх. Дъщеря им щяла да ги направи за смях. Излязла на височина над Княжево и проклела през сълзи: - Гръм да те удари, щерко, да те вкамени, дето си застанала, и черна да почернееш като земята, както чернее и моята душа от срам пред чуждите хора. И тоя Люлин, дето те лъже и маме, и той на земя и камък да стане! Било ясно и слънчево време, но отведнъж се стъмнило. Надвиснали тежки черни облаци и страшен гръм процепил земята. Вита, която стояла в тоя миг на връх Големото било, паднала. Гръм ударил и Люлин на Дългото било. **Оттогава хората нарекли Големото било Витоша, а Дългото било - Люлин, а върхът, където Вита била ударена от гръм, бил наречен Черни връх.**

СЪЛЗИТЕ НА ПРИНЦЕСАТА

Велика била Римската империя и могъщи били владетелите ѝ. Но под железните им ризници били човешки сърца. Казват, че не друг, а самият римски император Юстиниан някога имал тежка болка. Най-малката му, най-свидната му дъщеря, София, легнала тежко болна. И нямало лек на тази земя, която да я излекува. Идвали лечите-

ли от далечни земи, но никой не успял да намери лек за болката ѝ. Един ден при Юстиниан дошла старица, тя поискала от императора една жълтица и му казала, че знае как ще се оправи дъщеря му. Императорът казал - а ако не оздравее? Ако не оздравее до една година - давам живота си в замяна.

Съгласил се императорът. Няма как да губи. А жената занареждала: "Прати дъщеря си в далечни земи, нека търси онази земя, която е в средата. Там всеки забравя откъде е и къде отива. Допре ли се до тази магическа земя, пийне ли от водите ѝ, вкуси ли от благата ѝ, човек забравя болка и обида, забравя болест и страх. Покой се вселява в душата му. Там да построи храм и да заживее в него. Така здравето си ще намери и дълги години ще живее".

Юстиниан веднага разпратил на верните си хора да търсят това чудно място. Ходили, бродили пратениците. Обикаляли земята надлъж и нашир и мира нямали. Започнали да се тревожат не на шега. Не можели да намерят такава чудна земя. Ден и нощ препускали, питали, разпитвали... Щяло да излезе, че такава земя не съществува, че е измислица на изветрялата глава на една старица.

Уморени и отчаяни от дългия път, пратениците стигнали до полите на Витоша. Разтоварили конете си, наклали огън и седнали около него. Забърбили. От дума на дума всеки започнал да разтваря душата си. До тях минавал бистър поток. Пиели от водата му и си говорели. А на душите им станало леко като на деца и така - чак до сутринта. Никой не усетил как билтило времето. Тогава пратениците се сетили: това е земята! Това е водата! И хукнали обратно към императора с благата вест.

Тоз час тръгнала София към благословената земя. Заживяла девойката в полите на планината. Храм за чудо и приказ издигнали и ето че здравето ѝ се върнало. Разхубавила се, заруменила се София. Щастие изпълвало сърцето ѝ. Все из планината бродела и все си припоявала.

Вестта за оздравяването ѝ се разнесла и много нейни приятели също се заселили в подножието на Витоша. Градът бързо пораснал и взел името на императорската дъщеря.

Но не щеш ли, в града дошъл и братът на София. Колкото чиста и светла била София, толкова алчен и подъл бил брат ѝ. Черно било сърцето му. Той харесал земята и решил да се отърве от сестра си. Една вечер, докато се разхождали из двора на църквата, тя погледнала брат си в очите... и всичко разбрала. Побягнала към църквата, но точно пред вратите на храма замахнал да я посече със сабята си.

Казват, че точно преди мечът да падне върху крехката плът на момичето, точно между крилата на вратите на храма, тя се превърнала в гълъб и отлетяла. Казват, че самият Господ я спасил заради добрата ѝ душа и чистото ѝ сърце, но София често гледала своя град от небето. Гледала го с обич и възхита. Тя помнела как градът кичел косите ѝ с щастие, хармония и красота и плачела с горещи сълзи - сълзи на любов и вечна нега - носталгия за любимия ѝ град.

Тези сълзи и днес текат от чешмите в центъра на града - лековити извори, носещи в себе си неизчерпаемата сила на една чиста, добра душа на девича - принцесата на Балканите - римлянка София.

Галина МАРИНОВА

Колко различна се ока-
за представата ми за Аф-
рика, изградена от много-
кратните ми посещения
във финка "Вихия", и за
Африка от наскоро излязлата
книга "В Африка - сред лъво-
ве и сенки на предците" от проф.
Николай Овчаров. Нали един
от любимите ми писатели е Ър-
нест Хемингуей, живял години в
Хавана, та при седемгодишния
ми престой там не остана бар и
местенце, на които да не бях ста-
нала редовен посетител, след-
вайки пристрастията на ексцен-
тричния автор на "Фиеста", "За
кого бият камбаните?" и др. Пък
и самата аз живеях близо до ти-
хото заливче Кокимар, откъдето
е потегляла на път яхтата на Хе-
мингуей "Пилар" с кормчия тчо
(чичо) Грегорио. Сух, жилест,
почернял от карибското слънце,
освен че си обичаше рома, Гре-
горио бе послужил за прототип
на главния герой в "Старецът и
морето".

Но сега говорим за Африка и
по-точно за моите две пред-
стави за Черния континент: едната,
формирана от внушителните
ловни трофеи на Хемингуей във
финка "Вихия", но най-вече - от
разказите на управителя на име-
нието за ловните странствания
на писателя; другата ми пред-
става за Африка, отдалечена на
30 години от първата, съставена
след прочита на "В Африка -
сред..."

В средата на 70-те години
на миналия век опазването на
дивата природа, в т.ч. на обита-
телите и растителността ѝ, като
световна активност все още
набираше сили и ентусиасти.
Най-известният резерват в Аф-
рика се наричаше "Серенгети" и
както бе заглавието на книжката
за него, той "не биваше да загине".

Аз се впечатлих по онова
време от рогата на копитни-
те животни мъжкар, окачени
по стените на имение "Вихия",
от лъвските и тигровите кожи,
разпрострени по поделите, от
черноабаносовите и кафеника-
ви статуетки и дървени маски,
изобилно пръснати из поме-
щенията. Били донесени, при
това с магическо въздействие,
лично от Хемингуей. Същият
този управител по времето на
пребиваването на американеца
във "Вихия" изпълнявал длъж-
ността "майордом" и следвал
големия писател и елитната му
компания при събиранията им
в огромния двор на финката с
количка, претоварена от бутил-
ки алкохол. Всред тази смесица
от фантазии и реалност дивите
животни ми се струваха част от
една безкрайна фиеста.

И все си спомнях история-
та на английската аристократ-
ка Гертруд Бел, първата жена,
дръзнала да следва археология
в Британската империя, поте-
гвила на разкопки в Близкия и
Средния Изток. След нея вър-
вял "обоз" със сервиси от май-
сенски порцелан. Защото лейди,
ако и учен, ако и да привличала
да я пече слънцето и да спи в па-
латка всред пустинята, не могла
да се лиши от удоволствието да
се храни в скъпа утвар.

Обвзета от подобни споме-
ни, от прочетено и гледано на
големия екран (напр. "Африка,
любов моя!"), посегнах към
книжката на проф. Овчаров с о-
громен интерес. Чела съм и пре-
дшните му пътеписни произ-
ведения и очаквах да срещна
същия увлекателен разказвач,
вещ, признат и в чужбина, учен.
Очакванията ми се оправдаха.
Нещо повече, запознах се с
подробности, които не знаех от
позабравените експедиции на
Ливингстън, Стенли, сем. Лийки

и пр.

Придружен от съпругата си,
проф. Овчаров посещава част
от Източна Африка и разбира
се, резервата "Серенгети"; в
много случаи - по не така мно-
голюдните туристически пъти-
ща. Пътуват в джип "Тойота" с
водача Джейсън. За разлика от
Хемингуей и Г. Бел не ги след-
вало друго превозно средство,
натоварено с вкусоти и "храна
за душата". И все пак по стар
български обичай Ирина зарад-
вала местните дечица с дребни
подаръчета.

се славеше с непознатите си
ритми, танците и екзотичната
природа. Но за другата полови-
на - Танганика, не знаехме нищо.
Британски колонии тогава, днес
много от държавите в Източ-
на Африка са самостоятелни.
Ценно качество на книгата на
проф. Овчаров е, че тя дава по-
лезни сведения за числеността
на населението, за държавното
устройство и социалните харак-
теристики, вкл. за вероизпове-
данието. Който е правил подоб-
ни справки, знае, че "Гугълът"
не стига; разгръщат се нови и

даже ни показва и сравнително
дребната мангуста. Фон на жи-
вия паноптикум е растително-
ста, също така впечатляващо
описана, сякаш ей-сегичка ще
успеем да обгърнем с ръце дъ-
нера на гигантския баобаба. Що
се отнася до птиците, поне за
мен, те бяха съвсем непознати
и по название, и по външен вид
- попаднала бях в един пъстър
птичи "Джурасик парк".

Навлизането на цивилиза-
цията, довела тълпи туристи,
е съдействало за създаването
и обзавеждането на уютни и

витие), прочетеното ме развъл-
нува. Находката на австралиеца
Реймънд Дарт по време на ек-
спедицията му в селището Таунг
внесла смут и спорове сред спе-
циалистите. На Дарт му донасят
странен череп - малък и вече
вкамнен. Той прави възстанов-
ка и го определя като детски със
смесени човешки и маймунски
черти.

В плеадата пътешественици,
палеонтолози и изследовате-
ли на Черния континент личат
множество имена. Но именно с
името на сем. Луис и Мери Лий-
ки са свързани основно разкоп-
ките в каньона Олдувай. През
1959 г. сем. Лийки се натъкват
на останки от хоминиди, а в 1962
г. попадат и на останки от съще-
ства, датирани на възраст 1,75
милиона години с по-високо
ниво на развитие в сравнение
с познатия ни дотогава австра-
лопитек: мозъчната кутия има
по-голям обем (642 куб. см),
кучешките зъби - добре офор-
мени, показват, че предците ни
са консумирали и месо. Днес
в каньона е обзаведен музеят
"Олдувай Годжо". Авторът на
книжката ни дава точно описание
на експонатите и своето вижде-
не за предполагаемата човешка
еволюция. С доза въображе-
ние, но не и безпочвено, той ни
въвежда в ловна сцена - битка
на живот и смърт, между див
звяр и "сръчния човек".

Не се спирам на застъпени-
те в книгата бит и поминък на
едно от най-любопитните пле-
мена в Кения - масаите. Може
би защото в търсене на начин
за изхранването им техните се-
лища са превърнати днес в пла-
тена туристическа атракция. А
това според мен унижава няко-
га гордите бойци. Цял трактат бе
посветен преди години на сим-
воликата в окраската по лицата
и тялото им при бойна и мирна
обстановка. Признавам, че ня-
кога ме възмутиха ритуалите им
- за доказване съзряването на
юношите до бъдещи воители,
за телесните утвърждения - вид "за-
печатване" на бъдещите булки.
В книгата на проф. Овчаров тези
моменти липсват и по-добре.

За да се вникне в цялата кра-
сота и богатство на африкан-
ската природа, за да се оцени
умението на разказвача, неве-
роятните му познания в срод-
ните, но и по-далечни области
на археологията, "Африка - сред
лъвове и сенки на предците"
трябва да бъде прочетена. И
това става просто на един дъх.

Допреди 5 години Френският
културен институт в София ка-
неше известни преподаватели
и учени да изнасят беседи пред
студенти по френска филология
от CV "Климент Охридски". Без
връзка със студентството и аз
посещавах редовно семинари-
те. На един от тях говорих профес-
ор от Екол Супериор, Париж,
родом от Мали. Отдавна не бях
чувала толкова изящен и раз-
вит френски език. Накрая, като
ме забеляза така прехласната,
г-н професорът ме повика и ми
показа ръчна цветна рисунка.
"Мадам, каза ми, ето това е Аф-
рика..." А рисунката пред-
ставляваше мускулест чернокож
мъж, който разкъсва оковалите
го вериги.

Колко е бил прав ораторът,
разбрах от книгата на проф. Ов-
чаров и от прогнозата на ООН
до 2050 г. - към това време една
четвърт от земното население
ще бъде от африкански произ-
ход.

В заключение ще кажа, че
текстът е богато илюстриран с
цветни снимки, правени от са-
мия автор, и това му придава
още по-голяма стойност.

Мариана Ангелова

ИЗ АФРИКА

НИКОЛАЙ ОВЧАРОВ В АФРИКА - СРЕД ЛЪВОВЕ И СЕНКИ НА ПРЕДЦИТЕ

Издателска къща
„Хермес“

Падам си по първопроходни
експедиции и съм попросила
нешичко и за Африка. Но разка-
зите на проф. Овчаров, освен че
са изчерпателни, се отнасят към
онези най-начални смелчаки с
уважително внимание, дават и
важни детайли.

Не става дума само за пре-
одоляване на непроходимите
тропически гори и реки, нито
само за всички дебнещи евро-
пееца опасности. Онова, което
са направили те, първите, за-
почвайки от обикновените ми-
сионери, чиито примитивни ко-
либи служели и за домове, и за
лечебници, и за училища, мина-
вайки през авантюристите, тръг-
нали да откриват непознатото с
мрежа за пеперуди, та чак до
известния западногермански
учен Бернхард Гжимек, загубил
сина си на кратера Нгоронгоро.
Прекланяш се пред над 35-го-
дишната пирамида, бележеща
лобното място на Михаел, с из-
писаните върху нея слова: "Той
даде всичко, което имаше, дори
живота си, за защита на дивите
животни в Африка".

Авторът развежда читателя
из държави и места, за които
имена и днес се учудваме по
малко. Ето напр. Танзания. Тя е
на възраст само половин век.
В моите млади години едната ѝ
половина - о. Занзибар (за кой-
то пеехме и забавна песничка),

стари енциклопедии, сравняват
се цифри. Изобищо, пада немал-
ко труд. В случая археологът е
съвместил още специалности -
на политически анализатор, на
социолог, на геолог, на зоолог.
И така е при всички посетени
обекти.

Изненадана бях да узная, че
най-величествената планинска
верига в Африка - Килиман-
даро, е била спомената още
в съчиненията на римлянина
Клавдий Птоломей. През 1848
г. в подножието на вечно засне-
жения (доскоро) планински мас-
сив се озовава един немски пас-
тор - затова тази година е приета
за дата на откриването. Най-ви-
сокият връх е Климбо (5895 м),
а за обхождането на всички ос-
танали негови по-ниски събратя
били необходими, както пише
авторът, десетилетия. Научавам,
че Килиманджаро има далечен
вулканичен произход. Спомням
си какъв фурор предизвика съ-
общението преди 10-ина години
за изкачването му от едно дете
на 9 години в компанията на
баща си.

Цветисти и грабвачи са опис-
анията не само на първия
досег с дивата природа, но и на
всички останали природни кар-
тини. Този път "зоологът" Овча-
ров ни разхожда сред слонове
(а те са доста видове), зебри,
антилопи, големи хищни котки,

чисти вили, където можеш да
отдохнеш, да опиташ местната
храна и да отпиеш чаша пре-
възходно тукашно вино. И още
на входа любезните домакини
да те посрещнат с "Джамбо!"
("Здравей!") на суахили. Нека
подчертая, че от целия пътепис
на проф. Овчаров лъха добро-
желателност към местното насе-
ление.

Авторът не е скрил и някои
нелицеприятни явления - често-
то напиване с местнопроизвеж-
дания самогон, склонността към
пазарлъци (смятана впрочем
в азиатския Ориент почти за
изкуство), болестите и особено
СПИН. Мъжът Овчаров е отдал
дължимото и на дамите, опреде-
ляйки ги като "красиви" и "изку-
сителни".

Един от "гвоздеите" на по-
вестованието за мен бе езерото
Виктория. Трето по големина
в света след Каспийско море и
Горното езеро в Америка макси-
малната му дълбочина е 80 м, а
средната - 40 м. Виктория при-
надлежи на 3 държави - Танза-
ния, Кения и Уганда. Историята
на откриването е лъкатушна и
дълга. Европейският открива-
тел Джон Спик прибавил Вик-
тория - името на кралицата,
към местното Нянза. Когато се
ровех из историята на египет-
ските царства, попаднах и на
въпроса, откъде извира р. Нил.
В моя източник се говореше за
два ръкава - Бели и Сини Нил.
Сега е безспорно установено -
и "Африка - сред лъвовете и..." го
потвърждава, че "майка" на
хранителницата на Египет е р.
Виктория - Нил чрез водопада
Рипон.

Не смятайте езерото "Викто-
рия" за безобидно и безопасно.
То, първо, гъмжи от крокодили
и за един от тях, кръстен "Густав",
даже излезе брошура. Като во-
доем то не е и безобидно - през
1995 г. ураганна буря потопява
ферибота "Букоба" с 10 души
на борда - най-голямото кора-
бокрушение на континента Аф-
рика.

Един от най-важните момен-
ти (защото е сериозно проучен)
е откъсът за каньона Олдувай.
Там са намерени най-старите
останки от човешки същества
на Земята. Макар и да не спо-
делям изцяло еволюционната
теория на Дарвин (самият той
смятал, че тя осветлява
предимно човешкото раз-

ТОМБОЛАТА НА ВЕСТНИК "ЕХО"

На 10 февруари от 11,00 часа в Централата на БТС беше изтеглена томболата за целогодишните абонати на вестник "Ехо" за 2015 година.

В томболата участваха 526 абонати от цялата страна. Имената на печелившите бяха изтеглени от инж. Веселин Цанков- в.р.и.г.Изпълнителен секретар на БТС,

Зорница Радонова -експерт "Организация, координация, учебно-спортна дейност и национални движения"и Мария Атанасова-експерт 100 НТО.

Ето и списъкът с абонатите, спечелили награди от томболата, както и техните награди:

СВЕЩНИК

Стоянка Каламова - ТД "Шипка"-Пловдив
 Стефан Багаров - ТД "Еделвайс"
 Явор Манов - ТД "Урвич"-София
 Нели Станчева - ТД "Урвич"- София
 Румяна Василева - Бургас
 Мария Панова - Кюстендил
 Фени Маджарова - с. Орешак
 Георги Лазаров - София
 Калоян Колев - ТД "Стратеш"- Ловеч
 София Арабаджиева - ТД "Еделвайс"- Пловдив
 Цанка Пенчева -Павликени
 Дянка Павлова - Айтос
 Янка Панайотова - Айтос
 Йовко Ил. Йовчев - Стара Загора
 Ули Зах. Захариев -Стара Загора
 Тодор Георгиев Иванов - Айтос
 Стефанка Панайотова - Айтос
 Петър Петков - ТД "Еделвайс"- Пловдив
 Х. Узана- Милена Ботева- Габрово
 Миланка Топалова - Разлог

РАНИЦА

Бойка Николчова - Кюстендил

ЧАДЪР

Станка Тенева - Айтос
 Милица Андреева - София
 Васко Иванов - София
 Магдалена Ангелова - ТД "Калабак"- Петрич
 Никола Шумаров - с. Петрово
 Неделчо Василев - Добрич

Анита Димитрова - Русе
 Д-р Васев - Рила
 Милена Костова - "Евроинс"- Бургас
 Муса Турлюв - Разград
 Енчо Ботев- Стара Загора
 Свобода Николова - ТД "Айгидик"-Благоевград
 ТД "Калабак"- Петрич
 Нина Петрова - ТД "Калабак"- Петрич
 Стоян Дертлийски - Кюстендил

Лилия Димитрова -Благоевград
 Димитър Вълков - Старозагорски бани , с. Сулица
 Йордан Ст. Янински - София
 Атанас Ст. Харизанов -Кресна
 Павел Петров - Русе

ПЪТЕВОДИТЕЛ -100 НТО

Федерация по ориентиране - София
 София Чучулска - ТД "Шипка" Пловдив

Тонка Божилова - с. Горна Козница - Кюстендил
 Борислав Борисов - ТД "Айгидик"-Благоевград
 Венета Ифендиева - ТД "Айгидик"-Благоевград

Пътеводител "Хижите в България"

Величка Кърджиева- Разлог
 Евдокия Недялкова -София
 Таня Моллова - Габрово
 Костадин Кимов - ТД "Калабак"
 Явор Стоев -Кресна

ТЕРМОЧАША

Божидар Иванов -Ямбол
 Христо Цилев -Пловдив

ТЕНИСКА

Васил Костов-София
 Николай Стоянов -Стара Загора
 Лиляна Парапунова - Разлог
 Георги Авджиев - Добрич
 Димитър Андреев - Добрич
 Николай Николов - ТД"Калабак"
 Димитър Стоянов -Айтос
 Светлозар Камбуров- Велико Търново
 Янка Горчева-Карнобат

На изтеглянето на томболата присъстваха представители на редакционните колегии на ИК„Ехо„ и вестник "Ехо, както и представители на федерации.

В помощ на туристическите дружества

В момента има отворен конкурс за кандидатстване с проектни предложения. Той не е само за туристически организации, а за обединения на всякакви организации, в това число и за туристически. По него се кандидатства на международно ниво. Единствената възможност да се включите е, като се регистрирате на посочената платформа, така че някой да ви покани за партньор евентуално.

Крайният срок за електронно подаване е 31 март 2015, 17.00 ч. (брюкселско време).

Тази покана е фокусирана върху насърчаването на интернационализацията на клъстери, като по този начин заинтересованите консорциуми ще имат възможността да развият и приложат съвместна стратегия за интернационализация и подпомагане на интернационализацията на МСП в страни извън Европа.

Дейността трябва да се изпълнява от консорциуми и клъстерни организации или бизнес организации, действащи в европейски страни, допустими по програма COSME и заинтересовани от създаване на Европейско клъстерно партньорство. Партньорствата следва да разработят съвместна «европейска» стратегическа визия с глобална перспектива и общи цели, насочени към специфични външни пазари.

Кандидатстващите консорциуми могат да предлагат дейности, които считат за приложими. Все пак, от съществено значение е всички дейности да бъдат свързани с целите на съответното направление и да бъдат надлежно обосновани:

Направление 1: подкрепа за подготвител-

ни дейности за създаването и формирането на нови европейски стратегически клъстерни партньорства, за които очакваните резултати са партньорско споразумение, стратегически план за интернационализация и план за изпълнение;

Направление 2: подкрепа за въвеждането, тестването и последващото развитие на европейски стратегически клъстерни партньорства, за които очакваните резултати са съвместни дейности, разработени и приложени с международни партньори и таблица за оценка със сравними индикатори;

Допустими кандидати са клъстери или **мрежови бизнес организации**, регистрирани или планиращи да

се регистрират в Европейската клъстерна платформа European Cluster Platform. Кандидатстващите организации трябва да действат в страна членка на ЕС или в страна, участваща в програмата COSME съгласно член 6 от регламента на програмата;

Повече информация и документи, касаещи тази покана, можете да намерите на: <http://ec.europa.eu/easme/en/cos-cluster-2014-3-03-cluster-go-international>

За допълнителна информация и консултации можете да се обърнете към Enterprise Europe Network - Център – Сандански в Сдружение Бизнес Информационен и консултантски Център - Сандански тел: 0746 30549;

e-mail: office@bicc-sandanski.org
www.bicc-sandanski.org

Със съдействието на БИКЦ-Сандански.

Онлайн платформа за електронно обучение на кадри в сферата на туризма

Онлайн платформата E-TOURISM за електронно обучение на кадри в сферата на туризма предоставя алтернативна форма на обучение, използвайки възможностите на Интернет. Тя е разработена в рамките на проект „Е - обучения и информационни технологии в подкрепа на развитието на човешките ресурси в трансграничния район“ E-SUPPORT 2007CB16IPO007-2012-3-028. Платформата е достъпна за всички желаещи на адрес <http://e-tourism-bg-mk.eu/e-learning/>. Насочена е към придобиване на знания и умения, които повишават професионалната квалификация на предприемачи и служители, работещи в сферата на туризма, както и бъдещи кадри, имащи желание и мотивация да започнат професионалното си развитие в туристическата индустрия.

E-TOURISM включва различни модули за електронно обучение:

- Управление на туристически бизнес;
- Специализирани модули за обучение на бармани, сервитьори и администратори в хотелиерството;
- Съвременни тенденции в общуването с клиенти;
- Традиционна кухня и ястия от трансграничния район на България и Македония;
- Иновативни практики и съвети за управление на туристически бизнеси;

Всеки, който желае може да се включи в обучението. Такса за участие няма.

Проектът е съфинансиран от европейския съюз чрез ИПА Програма за трансгранично сътрудничество CSI Номер 2007CB16IPO007.

След регистрация в сайта (която трябва да потвърдите следвайки инструкциите от имейла, който ще получите на избрания от вас имейл адрес) ще имате възможност да разгледате всички обучителни модули на адрес <http://e-tourism-bg-mk.eu/e-learning/course/> като изберете "Обучителни модули Бг..

За повече информация и въпроси, свързани с регистрацията и провеждането на онлайн обучението, може да се обърнете към:

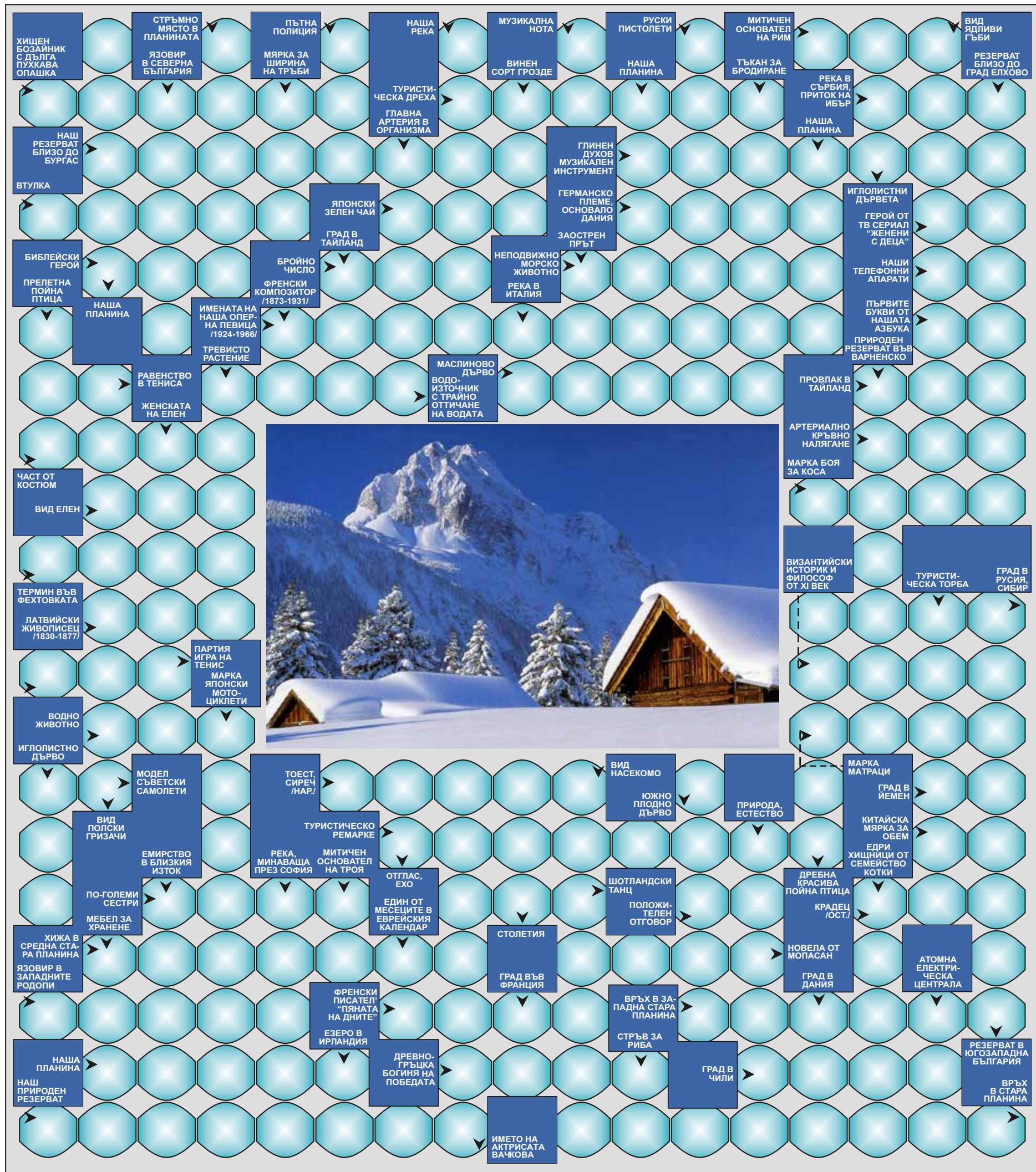
Сдружение Бизнес Информационен и Консултантски Център /БИКЦ/ - Сандански
 2800 Сандански; ул. "Скопие" №5
 тел: 0746 30549; факс: 0746 32403;
 e-mail: office@bicc-sandanski.org
www.bicc-sandanski.org

На 19 януари 2015 г. ни напусна **ЕВГЕНИ ДИМИТРОВ ПАНОВ** – член на ТД „Радецки 99“ в гр. Козлодуй и дългогодишен деятел на туристическото движение.
 Поклон пред светлата му памет!

Абонамент за вестник "Ехо" можете да направите:

- В Централата на БТС
- Чрез Български пощи – кат.№ 255
- Чрез Доби прес – кат.№ 1325

РЕЧНИК: ГУН, ИТАЛ, КРА, ЛАБ, НАНИ, ОЛИА, ОЧА, РЕР, РЕРЕ, ТАК, ТАТ, ЧАРА.

Виктория КРЪСТЕВА

ОТГОВОРИ

ВОДОПАДНО: РЕМ, ЛИСИЦА, АНОРАК, ЛАБ, РОПОТАМО, ОКАРИНА, НИПЕР, ОЧА, ДАНИ, АЛ, НОИ, ТРИ, ОТВЕЩО: КОС, БОР, ПИРИН, ЛАЛУГЕРИ, МАСА, СОНОТ, КОШУТА, КАТАР, СИПЕЙ, РОСЕН, ЧАРА, СЕТ, ИТАЛ (ИОВА), РАК, НАНИ, БИ, ДЕМЕК, ИБ, КАРАВАНА, ЦО, КАКИ, РИЛ, ДА, ТАТ, МАЗАЛАТ, ПО, ЕРИ, АИ, ДО, КОЛ, КАЛИНКА, РОДОПИ, ЕМ, МАКАРОВ, БАДЕМ, КАНАВА, НАТУРА, РИЛА, "ИВЕТ", БАТАК, ВИАНА (БОРИС), МУПРАШ, САКАР, НИКЕ, РЕРЕ, ЦАРИЧИНА, АМБАРИЦА.

В САЙТА НА БТС -
www.btsbg.org

Планинска спасителна служба
При нещастен случай
дежурни телефони:
GSM: 088 1470
за абонати на MTEL и VIVATEL
0887 100 237/238
- за абонати на останалите оператори;
02 963 2000
стационарен телефон
www.pss.bglink.net

Издава: Издателска къща "Ехо" ЕООД
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427
Тел: 02/ 93 00 680; ISSN-0205-0943
e-mail: exobts@gmail.com; www.btsbg.org
Срокът за приемане на материали е до 30 число на съответния месец

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР: Мариана Филчева
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм
Графично оформление и предпечат: Милен Дивитаков

Печат: "Алианс ПРИНТ"

В какви предстоящи прояви можете да се включите?

Походи

От 20 февруари до 3 март можете да се включите в зимния пешеходен лъчев поход "Шипка 2015" / 5-те лъча тръгват от различни места в страната, организиран от ТД "Приста"-Русе.

Участниците си заплащат храната, спането и транспорта, застраховката е задължителна.

Справки за похода и записвания за участие в него могат да се правят до 20 февруари / до изчерпване на местата -100-120 души/- на тел. 0888/221234 или на e-mail: speleo.prista@gmail.bg.

От 28 февруари до 2 март - можете да участвате в пешеходен поход по планините Пирин и Славянка, организиран от БТС и ТД "Момини двори"- Гоце Делчев.

Първи ден - преход от Гоце Делчев-Гърмен-Долно Дряново-Хаджидимово. Нощувка и вечеря в гр. Гоце Делчев.

Втори ден - пътуване до Гърция и разглеждане на пещерата "Ангитис" и парк-музей "Лисе". Нощувка на х. "Славянка"

Трети ден - преход -х."Славянка" -с. Тешово и отпътуване.

Цена за участие: транспорт-15 лв. Нощувка 20 лв. Записвания - до 22 февруари на тел. 0882* 966 484 и на e-mail: mominidvori@mail.bg

От 1 до 3 март - любителите на изкачванията и на скиите могат да се включат в ски и пешеходен поход по Стара планина, посветен на 3 март. Маршрутът е х."Тъжа"- "Мазалат"- "Партизанска песен"- "Узана"- Шипченски проход, организирана се от БТС и ТД "Трапезица 1902"- Велико Търново. Записвания за участие се правят до 20 февруари на тел: 062/635823 и на e-mail: trapezitca_1902@abv.bg.

На 14 и 15 март можете да участвате в Националния пешеходен поход "От тука започва България", организиран от БТС, ТД "Мадарски конник"- Шумен. Маршрутът е до скалните манастири по Шуменското плато. Цена за участие - 30 лв. /вечеря и нощувка в хотел "Шумен"/.

Подробности за похода и записвания - до 9 март на GSM: 0896/ 68 85 43.

От 10 до 21 март можете да се включите в Курс за планински водачи /зимен профил/- на Мальовица. От 7 март започват курсовете за тези, които не могат да карат ски. Цената е 550 лв. За останалите курсът започва от 10 март, а цената за участие е 450 лв.

В групата могат да се включат най-малко 6 участници и най-много - 15

Заявки се приемат до 10 март на тел. 0882/ 966 310 и 0882/ 966319, както и на e-mail: eturist@abv.bg тел.0882 966 319 / 320

От 25 до 29 март можете да се включите в Националния преглед "Оцеляване в планината при зимни условия", организиран от БТС и ТД "Черноморски простори"-Варна в УЦ "Мальовица". Цената за членове на БТС е 132 лв / пълен пансион за целия престой/, а за останалите 142 лв./ също пълен пансион за целия престой/.

Заявки се приемат до 10 март - на тел.0882/ 955 030 и на e-mail: prostory@abv.bg

Екскурзии

На 28 и 29 март можете да се включите в двудневна екскурзия на Академичното дружество при БАН из Сърнена гора и крепостите на Кричим и Пещера и да посрещнете пролетта с "Карнавал на цветята. Тръгването е на 28 март от 7,30 часа от площад "Александър Невски". Добре е да си носите и костюми на любимите ви цветя за карнавала и да се заредите с най-прекрасното си настроение.

Ще се посети Царската ловна резиденция "Кричим край" с.Куртово Конаре, крепостта "Перистера" край Пещера и Кричимската крепост. На втория ден е предвидено изкачване на вр. Остра могила, до мегалитите "Вратата на Богинята" в с. Турия и "Пиростията" и др.

Цената на екскурзията е 78 лв/ за пътни, нощувка, закуска, вечеря и застраховка/.

Записването е до 12 февруари на тел. 02 989 -22-41, 0897 731 992, а след този срок на 02 862 73 59; 02 071- 63 72; 0889 520 276

Културни прояви

На 27 февруари от 17 часа в залата на Министерството на младежта и спорта / ет.5/ можете да присъствате на представянето на книгата на Кирил Воденичаров "Сред природните стихии".

Кирил Воденичаров е алпинист от алпийски клуб "Академик" от 50 -те година на миналия век, участник във Втория републикански алпийски траверс Рила-Пирин /зимно изкачване/, което започва с изкачване на стената на вр. "Двуглав", чието изкачване по онова време е значително постижение за алпинизма. Авторът активно се занимава и с парашутизъм, и е световен шампион. Съпругата му Мария, освен че е парашутист, е безмоторен летец и по онова време осъществява височинен рекорд за нашите условия, при това без кислородна апаратура.

Всичко това е описано по изключително интересен начин в книгата, която е в три раздела: планини, небе и море. Не пропускайте представянето, защото ще бъде много интересно.

Раницата на туриста Как да изберем правилната?

Избирането на правилна туристическа раница е много важна част от всяко пътуване. Ако заложите на раница с твърде големи размери, ще имате твърде много допълнително тегло на гърба си. Ако вместимостта е малка, няма да можете да поберете всичко необходимо в нея. Ако изберете грешен материал, от който да е направена, и завали, вашите неща ще се намократ. На пазара вече има толкова много възможности, че можете много лесно да се объркате. Понякога, за да изберем кои предложения наистина вършат работа, ни се налага да проверим и опитаме много и различни раници, преди да открием подходящата. За да Ви спестим време и пари, в тази статия сме събрали всички характеристики, които качествената туристическа раница трябва да притежава, така че, когато откриете предложение, което отговаря на тези критерии, да не се колебаете, защото ще знаете, че ще Ви служи вечно.

Какво да търсите в една добра туристическа

раница?

Най-добрите туристически раници са тези, които издържат най-дълго. За целта те трябва да притежават определени характеристики, които да ги направят издръжливи, предпазващи и дълготрайни.

Влагоустойчив материал

Макар да не е нужно вашата раница да е от 100% непромокаем материал, то е съществено да не подгизва всеки път, когато завали. Още по-важно е материалът на раницата да изсъхва относително бързо и да не задържа влага, защото по този начин се създават условия за мухъл. Търсете материали, които са дебели, но леки. За да проверите качеството на раницата, излейте чаша вода върху нея и след това вижте дали вътрешността е влажна. Дори и да не пътувате в условия на буря и порой, климатичните промени са често срещани по високи места и трябва да сте подготвени за всякакви ситуации. Добре е да носите и дъждобран за раницата.

Надеждни ципове

Уверете се, че всяко отделение ще има два ципа. Дори и да не сте параноични, че някои може да рови в нещата Ви, малко повече сигурност никога няма да е излишна, особено ако пътувате на непознати места, където не сте сигурни в обстановката.

Множество отделения

Една добра раница трябва да има множество отделения. По този начин ще можете много по-добре да организирате своите вещи вътре. Например, дръжте дрехите си в главното отделение на раницата, дъждобрана и водата (ако нямате кемълбек) в горното отделение и обувките в трети отделен сектор, за да не могат да нацапат нищо. Чрез правилното под-

реждане на нещата си в раницата, ще си спестите досадното ровене, когато търсите нещо конкретно.

Вътрешна рамка

Повечето съвременни туристически раници са с вътрешна рамка, което означава, че поддържащите прътове и рамката са вградени в самата раница и са скрити от погледа. Раниците с вътрешни рамки не само са по-стилски и красиви, но и позволяват по-голяма свобода на движението и в по-голямата част от случаите са значително по-леки, защото поддържащите прътове на рамката се правят от карбонови нишки или здрава пластмаса. Това ще олекоти натоварването на гърба Ви. Един добър вариант е регулируемата носеща система.

Колан за кръста с подпътници

По-голямата част от товара, който ще носите ще пада върху кръста Ви, затова е много важно да се погрижите за него и да го предпазите от претоварване или наранявания. Целта на колана на раницата е да разпределя по-равномерно теглото по вашия гръб, така че това е нещо, с което не бива да правите компромиси.

Презрамки с подпътници

Презрамките с подпътници правят носенето на товара далеч по-комфортно. Те омекотяват напрежението върху раменете Ви и кръста и по този начин ще Ви позволят да издържате на по-дълги преходи.

Размерите

Един от най-често задаваните въпроси е свързан с размера на туристическата раница. Истината е, че въпросът с вместимост-

та е относителен и строго индивидуален. Това, което наистина има значение, е раницата да е съобразена с вашето телосложение и възможности. Ако нейните пропорции не са правилни, това може да Ви причини болки в кръста и да помрачи пътуването Ви. В този ред на мисли, Ви предлагаме да се насочите към раници с вместимост от 40 до 80 литра.

Цена

Повечето туристически раници струват между 100 и 400 лева, в зависимост от размерите, материалите и марката. Ние Ви предлагаме да се насочите към предложения от ценовия диапазон между 100 и 200 лева.

Със съдействието на EXSTREME SPORT
www.extreme-bg.com

